

Leto XXI. Stev. 120
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
IVAN SINKOVEC
UREJA UREDNIŠKI ODBOR
List izhaja vsak dan razen
petka // Cena 10 dinarjev

Ljudska
PRAVICA

LJUDSKA PRAVICA
USTANOVLJENA 8. OKTOBRA
1934 # MED NARODNOOSVO-
BODILNO BOJBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1961 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
OD 1. JUNJA 1963 IZHAJA
V REDAKCIJSKI POVEZANO-
STI Z »BORBO«

TITOVA ŠTAFETA

Ljudstvo sporoča prisrčne želje
SVOJEMU VELIKEMU SINU

Glavni štafeti LR Hrvatske in LR Slovenije sta v ponedeljek nadaljevali pot proti Beogradu. Okrog 11. ure sta prispeli v Parac, kjer so jima priredili nadvse prisrčen sprejem. Štafeti sta popoldne prispeli v Slav. Pože.

Štafeta LR Bosne in Hercegovine, ki je v nedeljo zapustila Sarajevo, je v Zenici sprejela kakih 4000 meščanov. V ponedeljek popoldne je prispela v središče lesne industrije Zavidoviči, zatem pa je nadaljevala pot proti Borovu, kjer bo prenočila. Danes je zadnji dan njene poti po Bosni. Ob 15.45 bodo nosilci štafete palice iz Bosne in Hercegovine le-te izročili srbski štafeti, ki jo bo prenesla do Beograda.

Vzporedno s štafeto Bosne in Hercegovine se je pomikala tudi štafeta kopenskih enot JLA, ki je krenila s Proboja. Štafeta LR Crne gore je v ponedeljek pretekla zadnji del poti v republiko. Nosilci štafete palice so v nedeljo zapustili Bjelo polje, v ponedeljek zvečer pa so prispeli v Prijepolje, kjer so štafeto palico prevzeli srbski mladinci.

Glavna štafeta Crne gore je odšla 14. maja iz Titograda ter se pomikala čez vse kraje republike, gradbišča jadranske proge, mimo novih rudnikov ter železarnice »Boris Kidrič«. Glavni štafeti se je pridružilo več kot sto vzporednih štafet iz vseh republiknih krajev.

Včeraj okrog 16. ure je prispela v Šabac s hidroavionom štafeta Jugoslovanske vojne mornarice, ki je v nedeljo zapustila Podgorico. V savskem pristanišču so ji priredili slovesen sprejem, ki se ga je udeležilo kakih 3000 meščanov in pripadnikov JLA. Hkrati sta prispeli tudi štafeti kajakaških zvez Srbije ter Bosne in Hercegovine in štafete brodarških društev Bosne in Srbije.

Štafeto Jugoslovanske vojne mornarice je pozdravil komendant jugoslovanskega vojnega rečnega ladjstva narodni heroj Dinko Surkalo.

Čedalje več pozdravnih brzojavk

Kakor prejšnja leta pošiljajo tudi letos delovni kolektivi, družbene organizacije in posamezniki tovrstne pozdravne brzojavke za njegov 63. rojstni dan. »Naš dragi tovariš Tito, Vaš 63. rojstni dan pričakujemo tudi mi radostno in družno z našimi narodi. Letošnjo proslavo venča vrsta velikanskih zmag v našem

notranjem razvoju, zlasti pa prispevek naše domovine za ohranitev miru in izboljšanje mednarodnega sodelovanja. Te zmage so, kakor vse prejšnje, povezane z Vašim imenom, je rečeno med drugim v pozdravni brzojavki pokrajinskega odbora Zveze borcev Vojvodine.

»Daleč od domovine — z Atlantika — Vam ob Vašem rojstnem dnevu želimo vse najboljše, da nam še dolga leta živite za blagor naših narodov,« je zaželela v kratki brzojavki posadka ladje »Vojvodina«.

»Ponosni smo, da je z Vašim imenom in z našimi narodi povezana zamisel mirnega sodelovanja med narodi tudi na temelju aktivne koosistence. Ob Vašem prizidevanju bo Jugoslovanski Rdeči križ po svojih močeh korakal po poti, ki ste jo začrtali in ki po njej vodite naše narode — je rečeno v brzojavki CO Jugoslovanskega Rdečega križa.

V brzojavki Združenja pravoslavni duhovnikov FLR je poudarjeno: »Obljubljamo Vam, da bomo kot rodoljubni iskreno in vztrajno podpirali Vaše napore in napore Vaših sodelavcev.«

Ze v ponedeljek so poslali svoje čestitke tudi številni kolektivni, organizacije in posamezniki.

Čestitka rezervnih oficirjev Jugoslavije tovarišu Titu

Predsednik Združenja rezervnih oficirjev Jugoslavije tov. Mitar Bakić je poslal predsedniku Titu v imenu Centralnega odbora Združenja naslednjo brzojavko:

»Tovariš Maršal, Centralni odbor Združenja rezervnih oficirjev Jugoslavije Ti v svojem imenu in v imenu vseh rezervnih oficirjev Jugoslavije najpriskrbe čestita k rojstnemu dnevu in želi, da bi še mnogo let vodil deželo in povečevali naši slavni Armadi.

Velikanski uspehi, ki so jih dosegli naši narodi pod Tvojim vod-

stvom in ki so vsak dan kronani z novimi zmagami, tako v boju za mir in prijateljsko sodelovanje med narodi kakor tudi v naši socialistični izgradnji, nas navdajajo še z večjim ponosom in nam dajejo nove sile v boju za nadaljnje uresničenje Tvojih velikih misli. Zavedamo se, tovariš Maršal, da Tvoje besede, nedavno naslovljene na naše narode in našo Armado, pomenijo tudi za naše Združenje nove naloge. Zato Ti tudi tokrat zatrujemo, da nam ne bo žal truda in da bomo storili vse, da Tvoji rezervni oficirji ne bodo zaostajali za svojimi tovariši v Armadi v nobenem oziru in d. bodo vselej pripravljeno izpolniti sleherno nalogo, ki jo bosta zastavila Ti in naša domovina.

Zivi nam, dragi komandant, še mnogo let na srečo in slavo naših narodov!

Prijateljski obisk iz Grčije

V Beograd je včeraj prispel načelnik grškega generalnega štaba general Dovas na desetdnevni obisk

Beograd, 23. maja (Tanjug). Načelnik generalnega štaba grške vojske general Konstantin Dovas je odpotoval davi iz Aten z letalom v Jugoslavijo na 10-dnevni prijateljski obisk. Povabil ga je načelnik generalštaba JLA.

Pred odhodom je general Dovas izjavil, da njegov obisk ni uraden in da ni povezan z nobenim drugim dogodkom. Izrazil je zadovoljstvo, da ima priložnost ponovno obiskati prijateljsko Jugoslavijo. Glede vojaškega sodelovanja med zaveznikiški balkanskimi deželami, je rekel, da sklepa o njem načelniki generalnih štabov na svojih skupnih sestankih in da potem dogovorjene ukrepe v praksi uveljavljajo. Poudaril je, da je sodelovanje na vojaškem področju plodno, da se

razvija v duhu medsebojnega razumevanja in da v tem oziru v bistvu ni nobenih sprememb.

Načelnik grškega generalnega štaba je na koncu pripomnil, da je Balkanska zveza izraz interesa in težen jugoslovanskih, grškega in turškega naroda in da je pomemben instrument miru ne samo na Balkanu, temveč tudi na svetu.

V Beograd je prispel danes popoldne. Z njim so prišli tudi generalmajor Grigorios Keceas in Konstantinos Eksarhakos, kontreadmiral Konstantinos Cacos in podpolkovnik Hristos Papadatos.

Načelnika grškega generalnega štaba so na zemskem letališču sprejeli načelnik generalnega štaba JLA generalpodpolkovnik

Nemški parlamentarci pri Titu

Včeraj so zaključili svoj obisk v Jugoslaviji in odpotovali nazaj v Nemčijo

Beograd, 23. maja. (Tanjug) — Zahodnonemška parlamentarna delegacija, ki se je mudila v Jugoslaviji teden dni kot gost Zvezne ljudske skupščine, je danes popoldne z letalom odpotovala iz Beograda nazaj v Nemčijo. Na zemskem letališču so jo sprejeli podpredsednik Zvezne ljudske skupščine Vladimir Simić, opolnomočeni minister v državnem tajnistvu za zunanje zadeve Mihajlo Javorski in drugi. Navzoč je bil tudi odpravnik poslov nemškega veleposlanstva v Beogradu Günther Scholl.

Dopoldne ob desetih je predsednik republike Tito v Belem dvoru sprejel člane zahodnonemške parlamentarne delegacije pod vodstvom predsednika Zveznega zbora g. Eugena Gerstenmaierja. Predsednik Tito se je z njimi dalj časa razgovarjal.

V razgovoru z novinarji je vodja delegacije g. Gerstenmaier poudaril, da je bilo dopoldansko srečanje z maršalom Titom zelo prisrčno in odkrito. Rekel je, da se predsednik Tito zaveda pomena nemškega problema v sedanjem kompleksu mednarodnih vprašanj.

»Prepričan sem, da se je maršal Tito trdno odločil, da bo prispevil k zmanjšanju napetosti med Vzhodom in Zahodom,« je izjavil g. Gerstenmaier.

V zvezi z obiskom v Jugoslaviji in potovanjem po Bosni je izjavil, da je gospodarska izgradnja v Jugoslaviji napravila na vse člane delegacije močan vtis. »Ne glede na strankarsko pripadnost,« je rekel g. Gerstenmaier, »se bodo vsi člani delegacije zavzemali za to, da bi probleme med Nemčijo in Jugoslavijo, zlasti še gospodarske, čimprej uredili v obojestransko zadovoljstvo.«

Skupina beograjskih otrok pri predsedniku Titu

Včeraj popoldne je skupina 34 učencev osnovnih in osemletnih šol ter nižjih razredov gimnazij obiskala na Dedinju tovariša Tita. Ob tej priložnosti so mu čestitali ob rojstnem dnevu in izročili darila, ki so jih sami izdelali.

Povratek v Nemčijo

Bonn, 23. maja. (Tanjug). Popoldne je delegacija zahodnonemškega zveznega zbora, ki je bila na obisku v Jugoslaviji, prispela v Frankfurt. Na letališču so nemške parlamentarce pozdravili predstavniki jugoslovanskega veleposlanstva.

Ob turški ratifikaciji sporazuma o Balkanski posvetovalni skupščini

Beograd, 23. maja. (Jugopress.) V skupščinskih krogih v Beogradu so z zadovoljstvom sprejeli vest, da je turška Velika skupščina ratificirala sporazum o Balkanski posvetovalni skupščini.

Neki visoki funkcionar Zvezne ljudske skupščine je izjavil, da v Beogradu pričakujejo, da bo sporazum v kratkem ratificiral tudi grški parlament. Izrazil je upanje, da ne bo dolgo, ko bodo Balkanska skupščina stvarno ustanovili, ker so priprave za ustanovitev v glavnih mestih vseh treh dežel že precej napredovale.

V Beogradu je bilo poudarjeno na koncu razgovora s sodelavcem Jugopressa, da ne dvomijo o velikem pomenu in vlogi, ki jo mora Balkanska posvetovalna skupščina odigrati v nadaljnjem razvoju zavezniskega sodelovanja balkanskih dežel.

Tehnične težave v zvezi s konferenco ministrskih predsednikov štirih velikih sil v Londonu ne povzročajo nobenih skrbi

London, 23. maja (AFP). — V Foreign Office mislijo, da bo SZ kmalu odgovorila na skupno povabilo Francije, Britanije in ZDA, naj sodeluje na konferenci štirih. Britanski diplomatski krogi sodijo, da večerajšnji članek v »Pravdi«, v katerem je bila izrečena kritika na račun odnosa zahodnih velesil do konference, ni

moč imeti za uraden sovjetski odgovor.

Ceprav ti krogi niso posebno zaskrbljeni spričo reakcije »Pravde«, ne prikrivajo pa presenečenja nad tem, da so na sovjetski strani sprožili vprašanja, o katerih so se že sporazumeli zunanji ministri štirih velesil. Tu opozarjajo, da je Molotov na Dunaju že privolil v »cilje in metode« napovedanih sestankov štirih velesil. Dalje opozarjajo, da bodo lahko rok, kraj in trajanje konference določili kasneje po normalni diplomatski poti, potem ko bodo prejeli sovjetski odgovor.

V pristojnih krogih izjavljajo, da se bo diplomatska dejavnost, če bo SZ sprejela povabilo treh zahodnih velesil, razvijala verjetno takole:

V Moskvi se bodo najbrž razgovarjali zahodni veleposlaniki in sovjetski visoki funkcionarji o podrobnostih, kakor so rok, kraj in trajanje konference štirih najvišjih predstavnikov. Razen tega se bodo posvetovali »precej visoki predstavniki« zahodnih držav, da bi določili skupno stališče o vprašanjih, ki jih bodo obravnavali na konferenci štirih.

Londonski časniki se v ostalem obširno ukvarjajo s stališčem »Pravde«. Pri tem vzlic obdolžitvam na račun zahodnih velesil svetujejo umirjenost in potrpežljivost v pripravljanih razgovorih za konferenco ministrskih predsednikov štirih velesil.

»Times« pravi v uvodniku, da so prišlo obdolžitve Moskve ob kaj neprimernem času. Hkrati pa poudarja, da bodo imeli zunanji ministri štirih velesil pripravljene razgovore o konferenci štirih med proslavo desetletnice OZN v San Franciscu.

»Daily Express« poroča, da v Londonu sodijo, da čas in kraj konference ne bosta povzročila

velikih težav. V Londonu smatrajo za pomembno, da je v članku »Pravde« rečeno, da so se zunanji ministri sporazumeli o ciljih in metodah konference. Slej ko prej pa v Londonu domnevajo, da bo konferenca najvišjih predstavnikov štirih velesil v začetku avgusta.

Na konferenci štirih tudi francosko vprašanje

London, 23. maja. (AFP.) Britanski diplomatski krogi sodijo, da bo Velika Britanija na konferenci štirih zahtevala ureditev formoskega vprašanja v okviru obravnavanja splošnih vprašanj Daljnega vzhoda.

V Londonu priznavajo, da je pobuda za posredovanje med Pekingom in Washingtonom zdaj v rokah Indije. Hkrati skušajo doseči, da bi bili britanski koraki v tej smeri skromnejši.

Burmanski letalci v Beogradu

Beograd, 23. maja (Tanjug). — Danes popoldne je prispela v Beograd skupina burmanskih letalcev, ki se bodo kot štipendisti Letalske zveze Jugoslavije mudili v naši deželi nekaj mesecev, da bi se seznanili z organizacijo športnega letalstva. Razen tega se bo ta skupina letalcev praktično šolala v jadralstvu, ki se z njim doslej v Burmi niso ukvarjali.

Sastroamidjoje obišče Kitajsko

Peking, 23. maja (Nova Kitajska). Predsednik indonezijske vlade Sastroamidjoje bo na povabilo Mao Ce Tungja 25. maja odpotoval na uradni obisk v Kitajsko.

Zaradi vedno huših nemirov

v Alžiru in Maroku zahtevajo francoski desničarji intervencijo ZDA in Velike Britanije

Paris, 23. maja (Reuter). V vsej Severni Afriki je prišlo sinoči do neredov in atentatov. V bližini Maroka sta bila ranjena dva francoska vojaka, v mestu pa je bil ubit neki francoski civilist. Vojaske in policijske patrulje so krizarile ponoči po Batni in Alžiru. V Batni so uporniki zažgali neko delavnico in neki avtobus. Zaradi tega so Francozi uvedli policijsko uro. V Casablanci je v neki kemični tovarni izbruhnil požar. Policija trdi, da gre za »zlomnamerni požig«.

Afriki imajo sodelavce v tujini in zato list zahteva razgovore z britanskimi in ameriški predstavniki, ki naj bi pomagali razčistiti položaj v Severni Afriki in eventualno tudi intervenirali. »Če bi se naša zahodna zavezniki sporazumeli, da bodo ukrepali kot zavezniki v preprečevanju dejavnosti teh ljudi, bi neredi že davno prenehali,« sodi časnik.

Napetost v Kočinkini

Saigon, 23. maja. (AFP) V zahodni Kočinkini je čedalje bolj napeto vzdušje. Nekateri opazovalci napovedujejo, da bodo v kratkem izbruhnile nove sovražnosti med vladno vojsko in oboženiimi silami ločine Hoa Hao.

Južno vietnamska vojaška oblastva sedaj reorganizirajo svoje obožene sile na tem področju. Zasegli so več civilnih letal za prevoz čet iz Saigona v Soktrang, južnovietnamsko letalsko oporišče 150 km južnozahodno od Saigona, 30 km južnozhodno od Saigona je prišlo do hudega spopada med četami ločine Ben Ksien, ki jim poveljuje general Ban Viem, in nekim bataljonom vladne vojske. Na obeh straneh so bile hu de izruba.

Trgovinska pogajanja

s Finsko, Švedsko in Norveško

Beograd, 23. maja (Tanjug). Trgovinska pogajanja med Jugoslavijo in Finsko za novi sporazum o trgovinski menjavi blaga se bodo začela 3. junija v Beogradu. Finsko trgovinsko delegacijo bo vodil na teh pogajanjih Aladar von Heirot, načelnik ekonomskega oddelka za Zahodno deželo v finskem zunanjem ministru.

15. junija se bodo začela v Beogradu tudi pogajanja za novi trgovinski sporazum s Švedsko. Švedsko delegacijo bo vodil von Flatten, načelnik ekonomskega oddelka za Zahodno deželo v švedskem zunanjem ministru. Lani je dosegel jugoslovanski izvoz v Finsko skupno vrednost 700 tisoč dolarjev, izvoz na Švedsko pa nad 2 milijona. Jugoslovanski uvoz iz Finske je znašal nad 1 milijon, iz Švedske

Vremenska napoved

za torek, 24. maja
Se lepo sončno vreme z delno oblačnostjo. Temperatura ponoči v sredi in vzhodni Sloveniji okrog 6, drugod med 8 in 10, na Primorskem do 11, podnevi med 16 in 18, na Primorskem do 23. V večini predelov Slovenije še nevarnost snega.
Nadaljnji izgledi vremena: Do sredine tedna še lepo vreme z delno oblačnostjo in zlasti podnevi topleje.

SEJA KOMISIJE ZA REFORMO ŠOLSTVA ODBORA ZA PROSVETO ZVEZNE SKUPSCINE

Enotna osemletna šola je najprimernejša oblika obvezne izobrazbe

Beograd, 23. maja. (Tanjug). Na razširjenem sestanku komisije za šolsko reformo odbora za prosveto Zveznega sveta Zvezne ljudske skupščine, ki se je danes začel, so se postavili na stališče, da mora biti osnovna oblika obveznega šolanja v naši državi enotna osemletna šola. Le-ta naj bi bila najširša podlaga za izobraževanje vseh državljanov, ne pa samo priprava na nadaljnje šolanje, kot je bilo doslej v nižjih gimnazijah in dosedanjih 8-letkah. Osnovna naloga 8-letnih šol bi bila, vzgajati karakterne lastnosti in posredovati mladini takšno znanje, s katerim bi lahko v prihodnje igrala aktivno vlogo v življenju naše družbene skupnosti.

in učnim načrtom pripravljala ljudi na akademsko izobrazbo. V razpravo je posegel tudi podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Rodoljub Colakovič. Na začetku je poudaril, da je enotna osemletna šola najprimernejša oblika obvezne izobrazbe in da težimo za tem, da bi jo sleherni državljan končal. Po njegovem mnenju je naloga osemletne šole predvsem pripravljati naše državljanje na življenje, predvsem pa jih vzgajati, da bi se lahko postavili na določeno stališče nasproti bistvenim stvarim, kakor je odnos do dela v družbi. Rodoljub Colakovič je poudaril, da se naši šoli še ni posrečilo razviti v mladini pravilen odnos do dela, ker še zdaj fizično delo

smatrajo za nekaj nižjega od intelektualnega. Naša šola se mora znebiti intelektualističnega, gosposkega duha. Še vedno namreč vzgaja ljudi, ki s podcenjevanjem gledajo na neintelektualno delo. Rodoljub Colakovič je zlasti poudaril, da mora telesa vzgoja igrati važno vlogo v splošnih izobraževalnih šolah. V razpravo so posegli tudi ljudski poslanec Radovan Papić, tajnica komisije za šolsko reformo Mitra Mitrović, tajnica tajništva za prosveto Zveznega izvršnega sveta Lepa Perović in direktor Zveznega zavoda za proučevanje šolskih in prosvetnih vprašanj Josip Lukatela. Komisija nadaljuje delo.

PLENUM GLAVNEGA ODBORA SZDL HRVATSKE

Vloga SZDL pri razvijanju družbenega upravljanja

Zagreb, 23. maja. (Tanjug). — Na plenumu Glavnega odbora SZDL Hrvatske, ki mu predseduje dr. Vladimir Bakarić, je podal referat član predsedstva Glavnega odbora Milka Spiljak. V njem je največjo pozornost posvetil problemu, ki ovirajo nadaljnji razvoj družbenega upravljanja na raznih toriščih gospodarskega, prosvetnega in političnega življenja. Poudaril je, da se v celoti organizacije Socialistične zveze še vedno malo ukvarjajo s problemi družbenega upravljanja. Kakih 30 mestnih in okrajnih organizacij lani na primer

sploh ni obravnavalo problemov družbenega upravljanja v prosveti, čeprav so takrat ustanovili šolske svete. Podobno pa je tudi na nekaterih drugih področjih. Del organizacij, je rečeno da, je v referatu, se ukvarja s problemi družbenega upravljanja, toda tako, da to ni v prid njegovemu razvoju. Takšne organizacije same odstranjujejo razne pomanjkljivosti, ne da bi angažirale pri tem organe upravljanja, niti ne široke delovne množice. Poseben problem so ozka pojmovanja nekaterih organizacij, ki se pretežno ukvarjajo s pobiranjem članarine in podobnimi posli. Precejšnje število primerov kaže, da organi družbenega upravljanja čisto delajo brez širšega dogovora, podpore in aktivizacije družbenih sil. Problem je tudi praksa, da na razne položaje volijo vedno ene in iste ljudi, kar

Lazar Koliševski sprejel predstavnike slavistov

Skoplje, 23. maja. (Tanjug). Predsednik Narodnega saborja Makedonije Lazar Koliševski je sprejel predstavnike prvga posvetovanja slavistov Jugoslavije, ki je danes popoldne začelo delo v Skoplju. Gostje so seznanili predsednika Koliševskega s problemi, o katerih bodo razpravljali na posvetovanjih v Skoplju in Ohridu.

Posvetovanje o uporabi letalstva v gospodarske namene

V Beogradu bo 27. in 28. maja posvetovanje, na katerem bodo obravnavali številne probleme, ki so povezani z uporabo letalstva v gospodarske namene. Med najvažnejšimi vprašanji, o katerih bodo ob tej priložnosti razpravljali, bo večja uporaba letalstva za zaščito rastlin, za uničevanje gozdnih škodljivcev itd. Razpravljali bodo tudi o uporabi letalstva v zdravstvene namene.

Anketa o študentovskih zakonskih zvezah v Beogradu

Na vseh fakultetah in visokih šolah v Beogradu so organizirali včeraj s pomočjo študentov psihologije anketo o študentovskih zakonskih zvezah. Sodelovali so: Svet društev za skrb za otroke in mladino, Zveza ženskih društev in Glavni odbor LM Jugoslavije. Z anketo so se obrnili na vse poročene študente ne glede na to, ali njihove žene študirajo ali ne, in samo na tiste študentke, katerih možje študirajo. Na beograjski univerzi je kakih 1000 poročenih študentov in približno 800 dehtih, študentovskih zakonskih zvez, torej zakonov, v katerih sta mož in žena študenta.

Sekcija za sadje in sočivje ustanovljena

Beograd, 23. maja. (Tanjug). V zvezi trgovinskih zbornic Jugoslavije je bil danes ustanovljen občini zbor sekcije za sadje in sočivje, ki bo delala na izboljšanju prometa s temi kmetijskimi pridelki. Sekcija bo hkrati vplivala na podjetja te vrste, da bi tako razvijala dobre poslovne običaje in moralo, kakor tudi odgovornost do potreb skupnosti, in tako prispevala k ureditvi trga.

NUJNO DEDNO NASLEDSTVO

Socialni moment je vnesel vrsto novosti v zakonodajo, ki se nanaša na dedovanje. Zastupnik je na splošno dovoljeno, da poljubno razpolaga s oporoko z vsem svojim premoženjem. Vendar kot vse zakonodaje, zahteva tudi novi zakon od zapustnika, da mora določiti del svojega premoženja za vsaj enega dediča, ki bo izvršil to svojo dolžnost, potem lahko zapusti ostalo zapuščino komur koli hoče. Takšna sorodnika zapustnika imenujemo nujne dediče. Do sedaj so bili pri nas pripoznani kot nujni dediči le zapustnikovi potomci in kadar teh ni bilo, zapustnikovi starši. Novi zakon je ta krog znatno razširil. Kot nujni dediči bodo po njem nastopali vsi zapustnikovi potomci, njegovi starši in preživeli zakonci. Njim je določen zapustnik zapusti najmanj polovico tistega premoženja, ki bi ga dedovali, če bi zapustnik umrl brez oporoke (polovico dednega deleža po zakonu). Toda zakon s tem krog nujnih dedičev ni zaključil. Med njih šteje še vse ostale zapustnikove prednike in njegove brate in sestře, če so trajno nezmožni za delo in nimajo potrebnih sredstev za življenje. V takem primeru morajo vsi ti dobiti iz zapuščine vsaj tretjino tistega deleža, ki bi ga dedovali, če bi zapustnik umrl brez oporoke (tretjina tkrv. dednega deleža po zakonu). Vsi imenovani zapustnikovi sorodniki bodo lahko zahtevali zgoraj omenjeni nujni del iz zapuščine tudi, če jim zapustnik ni nikdar naklonil v oporoki in je vse razdal drugim. Vendar bodo to zahtevali lahko, kot je že iz zgoraj povedanega razvidno, le tedaj, kadar bi postali zakoniti dediči, če bi zapustnik umrl brez opo-

Kako bomo dedovali po novem zakonu o dedovanju?

roke. Zato mora vsakdo, ki hoče vedeti, ali je nujni dedič po določenem zapustniku, ugotoviti najprej, ali je prišel v poštev kot zakoniti dedič po načelih, ki smo jih prej opisali. Šele kadar bi prišel kot tak v poštev, potem bo lahko zahteval nujni del, če ga po zgoraj povedanem priznava zakon tudi kot nujnega dediča. Nujni dediči lahko zahtevajo zmanjšanje vseh oporočnih naklonitev zapustnika v treh letih od razglasitve oporoke in tudi zmanjšanje dani, ki jih je poklonil zapustnik za svojo življenja v škodo njihovega pravnega nujnega deleža v treh letih od zapustnikove smrti. Zapustnik pa sme nujnega dediča razrediniti, vendar samo in določenih zakonitih razlogov, katere mora izrecno navesti v oporoki. Tak pravilno razredinjati nujni dedič ne bo mogel nikdar zahtevati iz zapuščine. Vsa nujni dedič, ki zahteva nujni delež, mora vrniti v svoji nujni deli praviloma vse, kar mu je zapustnik svojačeno, ko je še živel, daroval. Posebnost novega zakona glede nujnega dednega nasledstva je končno zlasti v tem, da obravnava nujne dediče tako kot prave dediče, ki imajo pravico do dela zapuščine. Do sedaj so bili nujni dediči v položaju upnika in so imeli le denarno terjatev do višine svojega nujnega deleža, ki so jo

DR. KOSTJA KONVALINKA

lahko zahtevali iz zapuščine. Ta nova ureditve bi lahko vplivala na drobihev kmečke posesti, kar bi bilo neugodno zlasti tam, kjer imamo že itak močno razdrobljeno kmečko posest (Prekmurje). Vendar imamo v zakonu sredstvo, da se lahko izognemo takšnim morebitnim posledicam. Na zahtevo dediča, ki je živel ali pridobil skupaj s zapustnikom, lahko sodišče odloči, če se terja upravičena potreba, da se mu dodelijo določene stvari (zemlja), ki bi pripadale kot del drugimi dedičem. Takšen dedič mora izplačati le vrednost teh stvari v roku, ki ga bo določilo sodišče. Tako vidimo, da bodo imela sodišča precej možnosti svirati premožno drobihev kmečke posesti. **OPOROČNO DEDNO NASLEDSTVO** Zapustnik napravi oporoko (testament) navadno takrat, kadar hoče, da se bo dedovala njegova zapuščina drugemu kot pa zakonitem dednem nasledstvu. Zato vsaka veljavna oporoka izključuje zakonito dedovanje. Vse zakonodaje zahtevajo za veljavnost oporoke, da so napravljene v določenih oblikah. Če oporoka ni

SEJA ODBORA ZA ORGANIZACIJO OBLASTI IN UPRAVE LJUDSKE SKUPSCINE LRS

Razprava o bodočih občinah koprške skupnosti komun

Ljubljana, 23. maja. Danes popoldne se je pod predsedstvom tov. Vladimira Krivica sestel Odbor za organizacijo oblasti in uprave Republiškega zbora Ljudske skupščine Slovenije in razpravljali o novi upravno-teritorialni razdelitvi sedanjih okrajev Kopa, Sežane in Postojne, ki bodo pripadale bodoči koprski skupnosti komun. Na seji so bili navzoči razen poslancev omenjenega odbora tudi člani Inicijativnega odbora koprške skupnosti komun, kakor tudi predstavniki sedanjih okrajev Kopa, Sežane in Postojne. O dosedanjih pripravah in delu okoli formiranja nove skupnosti komun oziroma občin je

poročal v imenu Inicijativnega odbora poslanec Albin Dujc in dejal, da so predpriprave v glavnem končane. Prvotno je bilo predvideno na omenjenem področju osem občin, in sicer v postojnskem okraju tri, sežanskem 2 in v koprskem 3 občine. Tovariš Dujc je omenil, da je po obširnih razpravah na terenu prevladalo prepričanje, naj bi predvsem zaradi razsežnosti tega področja bilo več občin tako, da bi sedanjo občino Divača spremenili v komun, kar prvotno ni bilo predvideno. Na precej obsežnem področju bodoče koprške skupnosti komun bi bilo v sedanjem postojnskem okraju pet občin, pri tem bi dve občini pripadali k ljubljanski skupnosti komun, v koprskem okraju bi se formirale tri občine in v sežanskem okraju prav tako tri. Skupnosti komun Kopa 103.000 prebivalcev. Posamezne komunne bi štejele 8000 do 13.000 prebivalcev. Izjema pri tem bi bila občina Koper s 27.000 prebivalci, ki bi predstavljala hkrati največjo občino v navedenem območju, medtem ko bi Divača kot najmanjša občina štela le okrog 5000 prebivalcev.

svoje občine, zlasti še, ko se bo z novo cesto približala občini Divača, s čimer so se prebivalci, ki so prvotno vztrajali na svoji občini, končno izrekli za tako rešitev. Sama občina Sežana bo obsegala sedanjo sežansko občino, Dutovlje in del Stanjela. V sedanjem postojnskem okraju so predvidene občine Ilirska Bistrica, Pivka in Postojna. Odbor bo jutri nadaljeval z razpravljanjem o celjski skupnosti komun, popoldne pa o bodoči skupnosti komun Murska Sobota.

Generalni direktor PTT Japonske obisk Slovenijo

Pretekli teden je prisel v Jugoslavijo na prijateljski obisk generalni direktor PTT Japonske g. Ichiro Mathui. V petek je obiskal tudi Slovenijo in se najprej ustavil v Postojni, kjer si je ogledal pošto in Postojnsko jamo, v soboto pa je v spremljevalni skupnosti generalnega direktorja PTT Jugoslavije tov. Mitovanovića prisel v Ljubljano, kjer ga je sprejel direktor PTT Slovenije tov. Jozef Gerbec. Japonski gost si je ogledal prostora nove poštne palače v Čigaletovi ulici, zlasti so ga zanimale tehnične naprave in se je dalj časa pomudil v novi avtomatski kamerali ter si natančno ogledal visokofrekvenčne, telegrafne in avtomatske telefonske naprave. Z zanimanjem si je ogledal tudi obratno ambulanto, sindikatske prostore in prostore pošte Ljubljana, o katerih se je zelo zadovoljivo terjal. V razgovoru je poudaril, da ni uspešni jugoslovanski narodov zelo presenečajo in navdušujejo, posebno pa ga kot strokovnjaka PTT stuje, ki nima zanimajo uspehi te službe, ki niso majhni. Posebno pa je g. I. Mathui izrazil presenečenje nad lepo slovensko pošto in lokalni, zlasti v Sloveniji in svoje veliko zadovoljstvo nad njo in svoje velikega vodstvo PTT skrbijo, ki je posveča vodstvo PTT delovnim pogojem svojih uslužbencev. Na svojem ogledu mesta Ljubljane se je japonski gost ustavil tudi v Litostroju, kjer se je živo zanimal za proizvodnjo tega giganta. Po kosilu se je odpeljal na Bled, kjer je preživel nekaj ur v podzemskem domu PTT uslužbenec in v nedeljo zjutraj vrnil v Beograd, odkoder bo nadaljeval pot proti domovini.

Priprave na sestavo osnutka zveznega družbenega plana

Beograd, 23. maja. (Tanjug). V Zveznem zavodu za gospodarsko planiranje so začeli pripraviti za sestavo osnutka zveznega družbenega plana za 1956. Zdej obravnavajo osnovne postavke plana in glavne probleme gospodarstva v prihodnjem letu. Domnevajo, da bodo te priprave trajale dva do tri mesece, zatem pa se bodo lotili planiranja posameznih gospodarskih panog.

SPLOSNI POGOJI

Drugi pravilnik se nanaša na splošne pogoje za izvajanje gradbenih del. Investitor mora izročiti izvajalcu takoj ob sklenitvi pogodbe vse potrebne listine in mu zagotoviti po potrebi potrebne zemljišče za material in pomožne objekte. Hkrati mu mora sporočiti ime nadzornega organa, ki bo pri gradnji zastopal investitorja, izvajalec pa mora do dneva, ki je določen za začetek gradbenih del, predložiti investitorjevemu nadzornemu organu projekt gradbene organizacije in terminski gradbeni načrt. Pravilnik vsebuje tudi podrobne določbe o gradbenem dnevniku in gradbeni knjigi. V gradbeni dnevnik se vpisujejo podatki za

Novi predpisi o oddajanju in izvajanju gradbenih del

Hkrati s objavo republiškega zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih del so objavljeni tudi pravilniki o licitacijah, o splošnih pogojih za izvajanje gradbenih del in o gradbenih delih v lastni režiji

Glede na pomanjkanje zveznih predpisov, ki bi urejali odnose med investitorji in izvajalci gradbenih del, je Ljudska skupščina LRS konec preteklega meseca sprejela zakon o oddajanju in izvajanju gradbenih del, ki je zdaj objavljen v Uradnem listu LRS hkrati s tremi pravilniki, ki jih je na temelju tega zakona izdal državni sekretar pa gospodarstvo LRS.

Novi zakon predpisuje pravice in dolžnosti tako investitorjev kakor tudi izvajalcev gradbenih del, kar naj prepreči, da bi eden ali drugi izkoriščal razne okoliščine v svoji prid. Zakon vsebuje seveda le osnovne določbe. Med drugim uvaja obvezne licitacije za vsa večja gradbena dela, hkrati pa pooblašča državnega sekretarja za gospodarstvo, da predpiše podrobnejše določbe s pravilniki in navodili.

tacija je veljavna, če sta vložen vsaj dve upoštevni ponudbi (pri drugi licitaciji zadošča ena). V treh dneh po licitacijski obravnavi mora komisija investitorju izročiti obrazložen predlog, investitor pa mora v nadaljnjih treh dneh ponudnikom pismeno sporočiti uspeh licitacije s navedbo upoštevanih ponudb in čigava ponudba je bila kot najugodnejša sprejeta.

vsak dan sproti, podpiseta pa jih nadzorl organ in vodja gradbenih del (v imenu investitorja oziroma izvajalca). V gradbeno knjigo pa se vpisujejo natančni podatki o količinah dejanske izvršenih del, kar je podlaga za sestavljanje obračuna del.

POSTOPEK PRI JAVNI PISMENI LICITACIJI

Prvi izmed treh pravilnikov, ki jih je izdal državni sekretar, se nanaša na postopek pri javni pismeni licitaciji za oddajo grad-

GRADBENA DELA V LASTNI REZIMI

Tretji pravilnik vsebuje podrobne določbe o izvajanju gradbenih del v lastni režiji, kolikor je to dopustno po zakonu. Za izvajanje gradbenih del v lastni režiji mora investitor poprej dobiti dovoljenje gradbenega organa okrajnega (mestnega) ljudskega odbora oziroma mestne občine s posebnimi pravilnicami, prošnji mora med drugim izkazati, da so zagotovljena finančna sredstva in da ima potrebno lastno strokovno in pomožno osebje ter strokovnega uslužbenca, ki je po veljavnih predpisih upravičen voditi takšna gradbena dela, oziroma če je investitor družbena organizacija, da ima zagotovljeno organizacijo, da ima zagotovljeno takšnega vodjo del. Poprejšnje dovoljenje za gradnjo v lastni režiji ni potrebno le za rudarska gradbena dela v jami in kadar gradbeno podjetje gradi za dar gradbeno podjetje, ko prejme sebe v lastni režiji. Ko prejme investitor dovoljenje za gradnjo v lastni režiji, mora sestaviti iz svojih delavcev in uslužbenec, ki so usposobljeni za izvajanje gradbenih del, režijsko skupino in določiti za vodjo te skupine uslužbenca, ki je po veljavnih predpisih upravičen samostojno voditi gradnjo. Vodja gradbenih del sam nabavlja gradbeni in pomožni material, predlaga investitorju sprejem delavcev in uslužbenec na delo ali jih sprejema po situaciji, sklepa pogodbe in vodi tehnično in računsko poslovanje ločeno od investitorjevega rednega poslovanja.

CE GRADI ZASEBNIK V LASTNI REZIMI

Če gradi zasebnik v lastni režiji, mora imeti prav tako poprejšnje dovoljenje gradbenega organa in mora v prošnji povedati, kdo bo izvajal gradbena dela. Gradbeni organ izda dovoljenje, če ugotovi, da sta investitor oziroma oseba, ki bo vodila gradbeno dela, strokovno dovolj usposobljena za vodenje teh del.

POMOČ V NESREČI VAM NUDI NEZGODNO ZAVAROVANJE, KI GA JE DELEŽEN NAROČNIK LJUDSKE PRAVICE

Pomoč v nesreči vam nudi nezgodno zavarovanje, ki ga je deležen naročnik ljudske pravice

(Konec jutri)

S SKUPNE SEJE OBEH ZBOROV OLO KRSKO

Pomen proračunskih skladov za razvoj okrajnega gospodarstva

V petih proračunskih skladih je 151.958.000 dinarjev, v skladu za kreditiranje investicij pa je predvidenih 57 milijonov din — Na razpolago je še 6 milijonov din

Krško, 23. maja. — V soboto je bila seja obeh zborov Okrajnega ljudskega odbora, na kateri so odborniki sklepali o proračunskih skladih letošnjega okrajnega razvojnega plana. Sredstva posameznih skladov so predvidena namenjena za dvig proizvodnje in za okrepitev tistih dejavnosti v okraju, ki so bile iz kakršnihkoli vzrokov doslej zapostavljene.

Največ razpravljanja je bilo ob sprejemanju oziroma potrjevanju sklada za pospeševanje kmetijstva. 25 odstotkov dopolnilne dohodnine iz kmetijstva ali 30 in pol milijona din je namenjenih za razvijanje in pospeševanje kmetijstva v okraju. Zatrjanju živalskih kužnih bolezni in rastlinskih škodljivcev so zadnja leta posvečali v Dol. Posavju precej sredstev. Sedem milijonov 400 tisoč dinarjev je namenjenih letos za dve dejavnosti, posebej pa še tri milijone din za pospeševanje živinoreje. Vinogradništvo je ena izmed glavnih panog kmetijstva v okraju in uživa iz leta v leto več pomoči. S tremi milijoni din bodo letos prispevali kmetom, ki obnavljajo vinograde, 50 % regres pri nakupu cepljenk in žic za matičnjake in vinograde. Za pospeševanje sadjarstva je namenjen znesek 2.300.000 din, za pospeševanje poljedelstva pa pol drugi milijon. Tudi za dograditev in opremo veterinarske ambulante v Brežicah je namenjen pol drugi milijon din. Štiri milijone in pol bo OLO prispeval kmetovalcem za postavitev 200 gnojničnih jam in 25 silosov. Mestna ekonomija Brežice bo dobila za vrtnarski obrat 300.000 din kredita, za vzgojo (štipendije) kmetijskih strokovnih kadrov pa je namenjenih 400.000 din. Iz sklada za pospeševanje kmetijstva dobi Okr. združ. zveza Krško 5.600.000 din pomoči za izvajanje vseh del, ki jih v četljuje večji meri opravlja namesto OLO.

Upravičeno so odborniki kritizirali počasnost pri urejanju veterinarske ambulante v Brežicah, ki jo gradijo menda že pet let, a kmetje od nje še nič nimajo. Medtem pa bo n. p. na Elzeljevski jezi 1. junija začela delati osemenjevalna postaja, za katero je KZ posodila živinorejskemu odseku le 250 tisočakov, medtem ko so za ambulanto v Brežicah vsako leto izdajali milijone in milijone. Na prihodnji seji gospodarskega sveta bodo o tem posebej razpravljali.

Pedološka karta, razmejitve med gozdnimi in kmetijskimi površinami in raziskave podtalne vode
Zboljšanju kmetijstva bodo posredno koristila tudi znatna sredstva iz ostalih skladov. Za študij in raziskave v letu 1955 je namenjenih 5 milijonov din. Petnajst strokovnjakov v okraju že sodeluje v velikem načrtu, po katerem bodo v štirih letih uredili in razonizirali v okraju vse gozdove in razmejili gozdne in kmetijske površine. S slikanjem iz zraka (s fotografije) bodo izdelali karte za celo področje

okraja, strokovnjaki pa bodo izdelali tudi pedološko karto okraja, ki bo prikazala sestavo vrhnje plasti zemlje. Izbira posameznih kultur, vrst gnojil itd. bo potem, ko bodo dobro poznali zemljo, veliko lažja in smotrnejša.

Uvod v melioracije in regulacije Krškega in Brežiškega polja bodo raziskave podtalne vode, s katerimi so že začeli. Dela vodi Uprava hidrometeorološke službe LRS. Za ugotavljanja ležišč kovinskih in nekovinskih rudnin, zlasti pa kremenčevih peskov, so namenili letos 1.060.000 din.

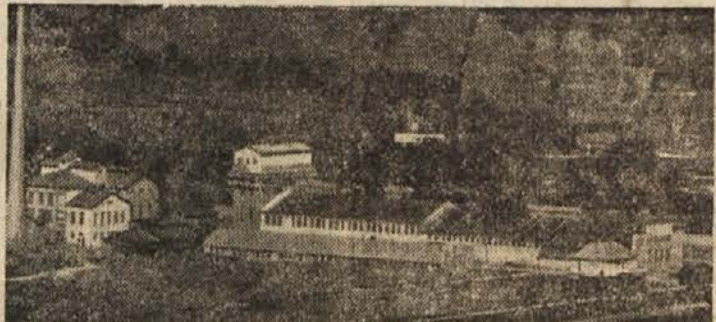
Nič manj nista važna vodni in gozdni sklad
Prvičrat je letos med namenskimi skladi v okraju tudi sklad za urejanje voda. K znesku 11 milijonov 425.000 din bodo prispe-

Bistrici 150.000 din, za popravilo krškega hipodroma 200.000 din in za elektrifikacijo 1.488.000 din. Za elektrifikacijo požeželja pa bi samo za nadaljevanje v prejšnjih letih začeti del potrebovali znatno večja sredstva. Iz predvidenega zneska naj bi pomagali elektrifikacijskim odborom le za gradnjo transformatorskih postaj in daljnovodov.

Od 57 milijonov din, ki so v okrajnem skladu za kreditiranje investicij, odpade 44 milij. din na jamstvo za zvezni kredit za tovarno celuloze in papirja na Vidmu, 2 milijona din za jamstvo kratkoročnih kreditov, 5 milijonov din pa bo porabljenih za vrnitev obratnih sredstev, ki so jih kmet. zadruge porabile za investicije. Za vse ostale potrebe bi ostalo potemtakem le 6 milijonov din, kar je seveda zelo malo. Odborniki so od tega odobrili 4 milijone din za nujno povečanje proizvodnje ognjestalne gline in lignita v Globokem. Najnujnejše potrebe gospodarskih

podjetij in KZ v okraju pa znašajo po oceni gospodarskega sveta OLO skoraj 30 milijonov din investicijskih kreditov. Zbor proizvajalcev bo pripravil gospodarski projekt, da bi iz svojih skladov za prosto razpoložljive dala posojila za okrajni kreditni sklad, katere bi jim do konca leta 1955 v obrokih vrnil.

Predlagane sklade so na seji z majhnimi spremembami potrdili in sprejeli. Tg.

Tovarna celuloze v Vidmu ob Savi

vala gospodarska podjetja iz dobička 2.000.000 din, ostalo pa so sredstva Vodno gospodarske sekcije Brežice in razna vračila iz leta 1954. Za melioracijo Krškega polja je namenjen znesek 3 milijone 800.000 din (regulacija Senuše, odvodnik Senuša—Jesenovci—Krčki). Nadaljevali bodo regulacije Sevnice in Blansčice, uredili del struge Mirne, uredili cestnice ob potoku Skradnja pod Gorjanci in pripravljali razne projekte.

Gozdni sklad okraja in občin izkazuje 101.538.000 din, od česar nameravajo porabiti za drevesnice, obnovo gozdov, vzdrževanje gozdnih cest, za nove gozdne ceste in pod. v zasebnih in združenih gozdovih skoraj 13 milijonov din. V gozdovih splošnega ljudskega premoženja bodo znašali stroški za obnovo, nego in varstvo gozdov ter za dogotovitev gozdnih komunikacij 27 in pol milij. din, medtem ko bo 41 milij. din odpadlo na stroške javne gozdarske službe, za dvig gozdarskih kadrov, materialne izdatke, zemljarino in obveznosti iz leta 1954.

Od kod večja sredstva za elektrifikacijo?
V skladu za komunale gradnje je letos predviden iz znesek 3.495.000 din, od česar bodo izdali za plačilo načrta za šole 1.387.000 din, za reševalno postajo v Brežicah 110.000 din, za vodovod na Mrzli planini 162.000 din, za vodovod v Kumsperku pri

PRENOSTVENA LESTVICA

Crvena zvezda	5	4	1	0	356:230	9
Proleter	5	4	0	1	336:257	8
Mladost	5	3	1	1	336:298	7
Olimpija	5	3	2	0	277:285	6
Ljubljana	5	3	0	2	296:305	6
Partizan	5	2	1	2	249:236	5
Montažno	5	2	0	3	321:300	4
Lokomotiva	5	2	0	3	268:253	4
BSK	5	1	0	4	263:316	2
Maribor	5	0	0	5	237:334	0

Sesto kolo bo 26. junija, ko se bodo vrnilo reprezentanti z evropskega prvenstva v Budimpešti.

Na tekmi iz V. kola sta se pritožila Lokomotiva in Montažno. Lokomotiva je izlojena obvestila Zvezo, da bo vložila

HRVATSKA : SLOVENIJA NA 100 DESKAH
Množičen kvaliteten dvoboj
Tesna zmaga Hrvatske 51,5 : 48,5

V proslavo rojstnega dne maršala Tita je bil v nedeljo v Celju šahovski dvoboj Slovenija—Hrvatska na 100 deskah.

Za razliko od lani je letos znatno pomajajena slovenska reprezentanca od prve, z remijem zaključene partije Lešnik—Udovčič vodila skoraj ves dvoboj — po 61. partijah z rezultatom 36:25, po 80 z 42:38. Kljub temu pa je Hrvatska zmagala z rezultatom 51,5:48,5.

Na prvih desetih deskah so presenečljivo zmagnali slovenski šahisti z rezultatom 6:4. Posamezni izidi: Puc—Rabar 0:1, Preinfalk—Fuderer 1:0 (1), Lešnik—Udovčič remi, Grosek—Bertok 0:1, Gabrovšek—Filipčič 1:0, Bajec—Bulat 1:0, Trampuz—Damljanovič 1:0, Kržišnik—Dimit 0:1, Stupica—Hočevar, 1:0, Benedičič—Stambuk remi.

Druga desetina je igrala neodločeno 5:5, igralci slovenske tretje, četrte, pete, šeste in osme desetine so izgubili s 17:33, ostale pa so dobile z 20,5:9,5.

Ustanovljeno je Društvo predavateljev predvojaške vzgoje
V nedeljo je bil v Ljubljani ustanovni občni zbor Društva predavateljev predvojaške vzgoje LR Slovenije, v katero bodo vključeni vsi predavatelji na srednjih, strokovnih in visokih šolah, ter komandirji kmečkih in deavskih centrov predvojaške vzgoje. Ker je pouk predvojaške vzgoje po svoji metodi in po svojih ciljih specifičen in se je doslej več ali manj izvajal po osebnih sposobnostih in volji posameznih predavateljev, je namen društva, da pouk predvojaške vzgoje poenoti in čimbolj izboljša.

Na občnem zboru so izvolili tudi delegate za ustanovni kongres Društva predavateljev predvojaške vzgoje FLRJ, ki bo sredi junija v Skopju.

Koliko računajo mariborski obrtniki
Za enako delo skoraj trikratna razlika v ceni

Mariborčani večkrat kritizirajo obrtnike, češ da nekateri radi računajo preveč za svoje storitve. Sicer je take trditve težko dokazati, kajti nestrokovnjak ne more ugotoviti točno, kaj vse je moral obrtnik narediti pri popravilu kakih starih stvari in koliko pokvarjenih delov je moral zamenjati z novimi. Zato smo naredili svojevrsten poizkus, da bi se prepričali, kako obrtniki opravljajo svoje storitve in kako jii zaračunavajo.

Ker nismo mogli zajeti vseh strok, niti vseh obrtnikov iste stroke, smo za poizkus izbrali 5 elektroinstalaterskih delavnic. Popraviti smo poslali likalnike, ki so imeli vsi enake okvare. Izbrali smo namreč 5 novih likalnikov, pri katerih je posebna komisija ugotovila, da so vsi brez napak. Nato je strokovnjak odpril vse likalnike in pri vseh enako prekinil zvezo, po kateri teče

električni tok, ter jih tako naredil neuporabne za likanje. Tako pokvarjene likalnice smo poslali v razne obrtne delavnice, da nam jih popravijo.

Za popravilo smo morali plačati zelo različne zneske. Dodamo naj še, da se nekateri obrtniki niso držali roka, v katerem bi po svoji obljubi morali likalnik popraviti.

Jože Hertič, elektropodjetje, Vetrinjska ul. 17, je računal 40 din. Srečko Natek, elektroinstalater, Pobreška 6, je računal 50 din, na popravilo pa smo morali čakati 2 dni preko obljubljenega roka. Vilko Košenina, elektroinstalacije, Jurčičeva ul. 6, je računal 60 din. »Elektro«, elektrotehnično podjetje v Vetrinjski ul. 14, je računalo 68 din. Tudi sem smo morali iti dvakrat iskat popraviljen likalnik. Josip Tichy, elektrotehnik, Slovenska ul. 13, tudi ni popravil likalnika v tistem času, kot je obljubil, za popravilo pa je računal 110 din.

Ti računji sicer ne morejo služiti za dokaz, kateri obrtniki računajo za svoje storitve manj in kateri več; potrjujejo pa kritiko prebivalstva, da mnogokrat obrtniki računajo preveč, kajti pri vseh likalnikih so bila potrebna točno enaka popravila, med računji za popravilo pa je skoraj trikratna razlika.

J. P.

VIDEM-KRŠKO
Društvo žena in doma, ki je bilo ustanovljeno pred dvema mesecema, je v soboto zvečer organiziralo lep zaključni večer gospodinjstva tečaja. Tečaj je bil v prostorih otroškega vrta, vodila pa ga je tov. Fablanova. S podpore OLO, LOMO in nekaterih kraških podjetij, predvsem za zaradi velike poživljenosti članice novega društva in prizadevanosti tečajnice, je gospodinjstvi tečaj zelo dobro uspel.

SPORT IN TELESNA VZGOJA
ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA
Proleter ogroža prvaka

V petem kolu zvezne košarkarske lige so bili doseženi ti rezultati:
Mladost — Crvena zvezda 56:56
Olimpija — BSK 65:56
Ljubljana — Lokomotiva 59:57
Partizan — Montažno 44:41
Proleter — Maribor 90:37

O notranjskem muzeju

Kulturnozgodovinska zbirka Postojnske jame je nepopolna brez prirodoslovne zbirke

Notranjski muzej v Postojni je nameščen v starem baročnem poslopju v središču mesta. Zunanost in notranost poslopja dajeta poseben arhitektonski okvir razstavljenemu materialu, ki ponažuruje zgodovinske dogodke, prikazuje pa tudi naravo in življenje Notranjske in še posebej Postojne.

Muzejski material izvira v glavnem iz zbirke, ki jo je dolgo let in s prefinjenim občutkom zbral akademski slikar Leo Vilhar. Sedaj, ko je muzej javna ustanova z določenim ciljem, proučevati in prikazovati predmete raznih znanstvenih ved, se obli-

skovalcu vsiljuje vprašanje: ali ni čas, da bi tudi prirodoslovno zbirko Postojnske jame, ki je sedaj pod kompetenco Inštituta za raziskovanje Krasa, združili z matičnim materialom, ki ga ima

muzej. Jama in Postojna sta tesno vezani. Že od davnaj je Postojna in njo Notranjska znana po svetu prav po Jami. Skozi leta so v Notranjskem muzeju zbrali v zvezi z Jamo precej materiala kulturnozgodovinskega značaja. Vendar pa Postojnske jame ni moč dovolj spoznati samo s kulturnozgodovinske strani. Prirodoslovna zbirka Postojnske jame bi to vrzel izpopolnila.

V šestih letih, odkar Muzej obstoji, so zbirke toliko narasle, da je postalo vprašanje prostorov kar hudo pereče. Delo muzeja je tako vse bolj ovirano, ker ne more razstaviti vsega materiala. Potreboval bi tudi manjšo ročno delavnico. Le tako bi lahko dal muzej tisto, kar je njegova naloga. Vsekakor bi bilo treba malo razmisliti, kako pomagati tej mladi ustanovi.

Ing. M. F.

Postojnska jama: »Bela dvorana«

Postojnska jama: »Bela dvorana«

Postojnska jama: »Bela dvorana«

Postojnska jama: »Bela dvorana«

Postojnska jama: »Bela dvorana«

Postojnska jama: »Bela dvorana«

ITALIJIJA O NAŠIH NOGOMETARJIH

Rim, 23. maja. (Tanjug). Italijanski športni krogi in športni tisk se danes obirno ukvarjajo s spremembami v jugoslovanski nogometni reprezentanci. Časniki poudarjajo, da se bo z izločitvijo Mitica, Bobeka, Milutinovića in Čajkovića iz reprezentance pospešila in oživela igra jugoslovanske reprezentance in se bodo pomenstavlili zamotani manjši »dunajski« sloga igra. O Veseličeviću in Vidoseviću pravijo, da sta hitra in učinkovita in se bosta lahko italijanski ostrini in hitrosti postavila po robu z enakimi sredstvi.

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

V italijanski nogometni zvezi pa sodijo, da bo italijanska reprezentanca žela nov uspeh. Boniperti je ozdravel in bo sposoben za igro, italijanski napad pa bo veliko bolj učinkovit kot napad, ki je premagal Nemce v Stuttgartu.

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

»Unita« pravi o jugoslovanskem moštvu: »Jugoslovija je najmočnejše moštvo, s katerim se bo Italija pomerila po svetovnem prvenstvu, saj je veliko boljše od Argentine, Belgije in celo samega svetovnega prvaka Nemčije.«

Sprejmemo stenodaktilografko
Plača po dogovoru. Javite se uredništvu »Ljudske pravice«, Kobarčeva ulica 6-III.

UBITI JO JE HOTEL
Františka Dermaša je hotela 18. t. m. iz Špeharjev pri Viniču odpotovati z ZDA k svojemu možu. Na poslovilni večer je povabila tudi svojo ljubimo. Ko se je slavnost končala, je ljubimec požabil sekiro in jo udaril s topim koncem po glavi. Zadal ji je težko telesno poškodbo.

Jugoslovanski solisti nagrajani v Verviersu

Bruselj, 23. maja (Tanjug) Na XI. mednarodnem natečaju solopevcev v Verviersu, na katerem je sodelovalo nad 180 pevcev iz 13 različnih dežel, je dobil najvišjo nagrado Grand Prix in nagrado belgijske kraljice jugoslovanski pevec Rudolf Franc. Tretjo častno nagrado in nagrado belgijske vlade je dobila Biserka Cvejić iz Beograda. Šesto častno nagrado in nagrado »Echo de Travaill« je dobila Vilma Bukovec iz Ljubljane. Pohvaljena sta bila tudi Zora Filipović in Vladeta Dimitrijević iz Beograda.

Pirogov o naših opernih umetnikih

Moskva, 23. maja (Tanjug) Znanj sovjetski operni pevec A. Pirogov, ki je nedavno gostoval v Jugoslaviji, je v moskovskem časniku »Večernjaja Moskva« visoko ocenil umetniške sposobnosti jugoslovanskih pevcev in dirigentov. V članku, s naslovom »Po jugoslovanskih mestih« poudarja Pirogov umetniško sodelovanje s člani beograjske in zagrebske Opere, s katerimi je skupaj nastopil v »Borisu Godunovu« in »Knezu Igorju«. Sovjetski umetnik zlasti hvali pevce beograjske Opere Melanijo Bugarinovičev, D. Petroviča in D. Starca, »ustvarjalno mojstrstvo izkušenega in talentiranega dirigenta Oskara Danona«, zbor in soliste, ki so bili, kakor piše Pirogov, zlasti na višini v »Knezu Igorju«.

Pirogov, ki je prisostvoval v Beogradu izvedbi Hrističeve »Ohridske legende« poudarja »logično glasbo baleta« in mojstrstvo njegovih izvajalcev.

KAJ LETOS DELAMO?

(Ob tednu spomeniškega varstva)

Vsako leto se z nastopom lepega vremena prične pravo obdobje dela Zavoda za spomeniško varstvo. Bolje rečeno: terenskega dela, kajti delamo seveda tudi pozimi bodisi zakurjenih delavnic za restavriranje slik in kipov, bodisi v konservatorskem oddelku, ko urejamo znatno in strokovno gradivo, ki se je nabralo čez poletje in delamo narete za prihodnjo sezono.

Tudi letošnje leto je, kakor vsa povozna leta, še vedno v znamenju nujnosti, da rešimo prežvele ostanke tega, kar je bilo porušenega ali sicer poškodovanega v zadnji vojni ali pa je zaradi večdesetletne zanemarjenosti toliko dotrajalo, da je nujno potrebno obnove in popravila. Tako so ogroženi arhitekturni spomeniki še vedno v ospredju našega zanimanja. Zdej, ko so dolenski gradovi Gracarjev turn, Otočec in Stari grad z defilnitivnimi strehi vsaj zaslino zavarovani pred nadaljnjim propadanjem, je rešitev in ohranitev Turjaka in Žuzemberka postala toliko bolj pereča, saj smo morali prepustiti usodi še itak zelo vrsto fevdalnih spomeniških arhitektur od Sotške, Hmeljnika, Ribnice, Mirne, Mokronoga itd. pa do Štajerskega Vurberka. Med manjšimi objekti imamo pri cerkveni arhitekturi za letos v načrtu še vedno popravilo tih, kar je sicer po namenu in ne tudi po značaju dela ožja naloga spomeniškega varstva. Pred atmosfersko vlogo, ki je poleg talno naljušji sovražnik spomenikov, bomo z napravno novega ostrejša ali s popravilom obstoječih defektivnih streh letos predvidoma zavarovali podružnične spomeniške cerkve v Zelšah pri Cerklju, kjer je ohranjena gotška arhitektura s fragmenti poznogotskih fresk, romanske Planinco nad Preserjem, predromansko kapelo na Sv. tih gorah nad Sotlo, gotško arhitekturo s freskami pri sv. Juriju na Igu in v Praprahah pri Lukovli, stenske slikarje našega najpomembnejšega baročnega freskanta F. Jevlovska v Grobljah pri Domžalah, pa še podružnice na Gluhem Vrhovlju v Brezih, v Koscu pod Krmno in v Prilesju pri Plavah. Da pa se vsaj

nekoliko otresemo skoraj že upravljenega očitka, da smo se spreminili v krovsko uslužnostno podjetje, smo uvrstili v letošnji program svojih del tudi nekaj ožje strokovne delavnosti na odkrivanju prebeljenih ali ometanih srednjeveških stenskih slikarjev in podobno. Če bo šlo vse po sreči, bomo do pozne jeseni odkrili spet več kvadratnih metrov fresk, v katerih »prebeljenost skrivnost bodo nožki in klavirna naših restavratorjev posegli predvidoma v Senčnem, v Spodnjem Bitanju, Tupališah, na Vrbi, v bližnjem Solu in v Šoštanju, medtem ko bo isti restavratorski oddelk našega zavoda sodeloval pri dokončanju del na popravilu in konstruktivnem ojačenju poslikanega stropa v grajski dvorani v Brezicah, dovršil bo odkrivanje in restavriranje notranjščine sedaj enega najpomembnejših med našimi umetniškimi spomeniki — čudovito ubranost romanske arhitekture s poznogotskimi freskami v Hrastovljah v Slovenski Istri

Sinoči so ljubitelji gledališke umetnosti lahko v ljubljanski Operi spoznali ansambel Beograjskega dramskega gledališča, ki je kot gost uprizoril Paton-Andersonovo delo »Joči ljubljana dežela«. Danes je na sporedu Millerjev »Lov na čarovnice«. Na sliki prizor iz »Lova« v izvedbi beograjskih gostov

IZ NAŠIH KINODVORAN

»Othello« Orsona Wellesa

Shakespeare, za katerega pravijo, da je bil prvi pisec filmskih scenarijev za filme, ki so nastali šele štiri stoletja po njegovi smrti, je vedno privlačil filmske ustvarjalce, vse od prvih začetkov filma. Že nespotev filmov, če vstajemo sem tudi tisto množico kratkih in dolgih nemih filmov, je nastalo po njegovih delih. Toda nikdar, do poslednjih let, ni nastalo po njih filmsko delo, ki bi bilo v resnici tako filmsko v filmu, kot je bilo odrsko na odru. Vedno je v teh filmih prevladoval vsaj eden izmed elementov odrskega Shakespeara. Največkrat pa je bilo delo dobesedno preneseno z odra na platno, tako da ta prenos v bistvu ni pomenil nič drugega, kot le širšo popularizacijo Shakespeareovih del. Šele v poslednjih letih so pričeli nastajati nekakšni kompromisi med odrom in filmom. Na tem polju je mnogo dosegel angleški režiser in igravec Laurence Olivier, čeprav so njegovi filmi po Shakespeareu »najbolj angleški«. On je v svojih filmih ostajal vedno v nekakšni »zlati sredini«. Zato pomeni do danes najuspešnejšo filmsko obdelavo Shakespeara film italijanskega režiserja Castellana »Romeo in Julija«, ki ga upravičeno imenujejo »do danes najlepša uprizoritev Shakespeara v filmu«.

Orson Wellesov »Othello« pa nas je osupnil in pustil zmeden. Toda nekaj bo ob tem filmu vsakomur jasno: da je Orson Welles prvi človek, ki je videl in postal Shakespeareov film. Z vsemi elementi, z vsemi značilnostmi in bogastvom filmskega jezika in izraza in to, da je dokazal, da še vedno velja eno prvih filmskih pravil: najbogatejši besedni zaklad filma je — slika. Že tako zreducirana Shakespeareova gozobesednost v tem filmu je postala v resnici nepotrebna, saj ima gledalec ob tako neverjetno sgovorni sliki občutek, da bi tudi brez besede vedel in razumel vse. Kjer pa je uporabil dialoge, Orson Welles ni pustil, da bi se gledalec dolgočasn na nabuhlostjo dolgozveznega splemiškega jezika. V teh prizorih je ustvaril pravo mojstrstvo žonglarstva besed, ki jih je spremljalo neverjetno podajanje prizorov z govornimi igralci — nova mojstrska kamera in montaža. Eno največjih vrednot tega filma je ustvarila kamera. Vožnje, obrati in smemalni koti, sami po sebi nenavadni, pa niso bili nikdar samim sebi v namen. Vedno natanko prestudirani, so samo podčrtavali vrednosti in moč dejanja in dajali vsaj dramatično, če ne tudi niti v odrskih niti v filmskih uprizoritvah Shakespeara sploh ni bilo; notranje napetosti, napetosti in dejanje. Orsonu Wellesu ni bilo treba uporabiti zunanjih rekvizitov, da bi ustvaril napeto in grozljivo vzdušje: zrnenja, bliskov in viharja. Nasprotno: vse najvažnejše se zgodilo v popolni tišini. Kljub temu pa ni nič manj strahno in napeto. Zato, ker je kamera ustvarila dejanje, nabilo notranje napetosti in dinamike. Svoj delež pri tem je imela tudi glasha, ki je s svojo elementarno preprostostjo dosegla neverjeten učinek.

Tvorci tega filma je Orson Welles in dobesedno domljara povsod. Je režiser in scenarist. Glavni igravec in

v bistvu tudi snemalec. Kaj zato, če najdemo v montaži in kompoziciji Eisensteina? Če ga je znal uporabiti, je to dovolj. In končno bi bilo najmanj pametno primerjati film z odrskim delom. To sta film in Orson Welles!

1945 Srečanja z umetniki-partizani 1955 IVAN RIBIČ Osamljen ali vez?

Ivana Ribiča sem našel pri delu v majhni, tesni sobici hotela Slon, kamor se je zaprl za teden dni, da bi tu, v samotni in miru sredi hrupnega vrveža ljubljanskega življenja, dokončal scenarij, ki ga je objubil Triglav filmu.

Ko sem odprl svojo beležnico in potegnul debelo črto pod zadnjim stavkom, ki sem ga nekaj dni prej zapisal v razgovoru s pisateljem Francetom Bevkom, sem za trenutek obstal in se zamislil: ... V sodobni slovenski prozi je neka vrzel, ki je ni mogoče zamisliti; med generacijo, ki je nastopila pred vojno, in med prozisti, ki so se uveljavili v letih po osvoboditvi, je praznina desetih let. Kakor da se je nekaj pretrgalo...

Zamislil sem se in preden sem navezal svoj uraden, novinarski razgovor z mladim prozistom, sem pod debelo črto, ki sem jo potegnul pod citirano misljo Franceta Bevka, zapisal: Vez med starejšo, predvojno generacijo ter mladimi prozisti, ki so se utrdili v teh poslednjih letih, je Ivan Ribič... In ko sva se že zapletla v pogovor, sem skoraj nehote v mislih pletel dalje: In morda je prav to vzrok, da smo skoraj vedno v zadregi, kadar prebiramo, še bolj pa kadar hočemo napisati kritiko knjigi Ivana Ribiča. Kot da ne moremo najti zanj pravega mesta, nekako osamljen stoji med starejšimi in mlajšimi. Osamljen ali vez?...

In predel sem dalje, se pogovarjal s svojimi mislimi in poslušal Ribičeve odgovore:

»Pisal sem že pred vojno. Med vojno, v partizanih, sem bil vojak, ves čas samo vojak.« je s poudarkom ponovil, kot bi hotel prav v tem času živeti najbolj polno življenje, konflikti med ljudmi in v ljudeh samih so bili nujno veliki, večji kot kdajkoli doslej, njihova rešitev je bila zamotana in večkrat tudi tragična...

In spomnil sem se na začetek njegovega pripovedovanja: Bil sem vojak, ves čas samo vojak.

»Vendar me ne zanima samo partizansčina, v poslednjem času še celo ne,« je nadaljeval; »zdaj na primer pišem roman iz vojnega življenja. V sodobno življenje sega tudi roman, ki sem ga pred kratkim oddal eni izmed ljubljanskih založb, in sem ga naslovlil: Možje in otroci. Drugi in tretji del tega romana pripravljam tudi za film...«

Najin pogovor je nepriljubeno prešel na drugo temo. »... odkupili so pravico snemanja.« Zamislil se je in kot bi hotel poiskati vez s prejšnjim pogovorom, nadaljeval: »Filmski scenarij kot literarna zvrst me zelo zanima. Pišem jih z nič manjšim veseljem kot romane, upam, da moj trud ne bo zaman, čeprav si ne delam iluzij...« je dopolnil svojo misel.

Na vrata tihe, tesne sobice v hotelu je nekdo razposajeno potrkal. Nehote, iz neke nerazumljive sramečljivosti sem zaprl svojo beležnico. K Ivanu Ribiču je prišel režiser srbskega filma »Deklica in hrast«.

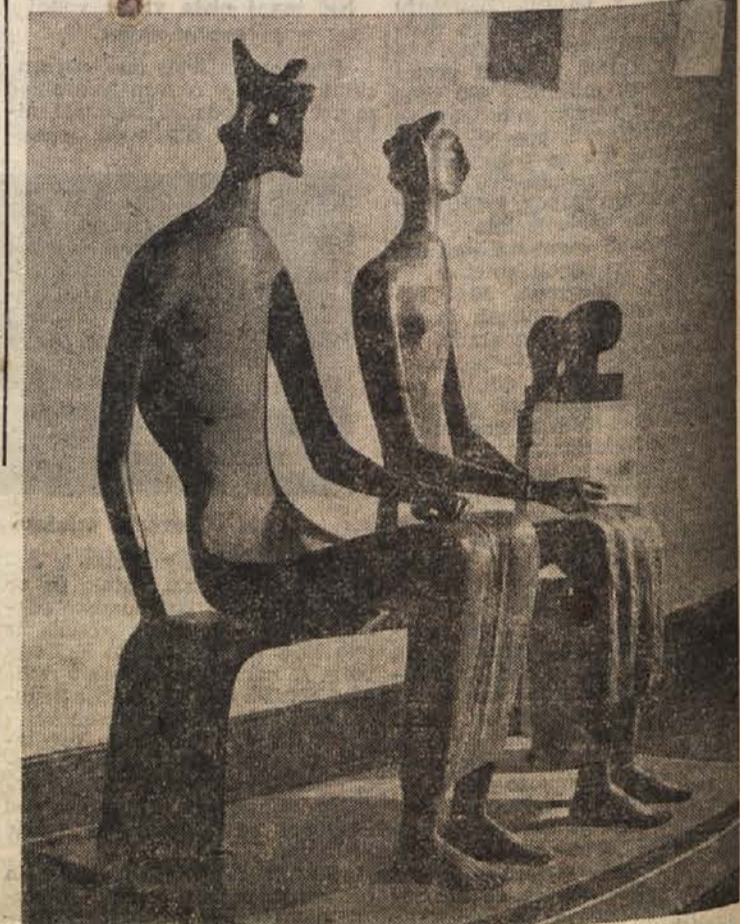
Pogovor je tudi zdaj ostal pri isti temi — filmu; je sem diskreten, potisnil sem v žep svojo beležnico, se poslovlil in odšel.

C. ZLOBEC

s tem reči: To je vse. Vojak je pač vojak. Ivan Ribič sodi danes med najbolj plodovite sodobne slovenske proziste, je eden redkih, ki se je oddelil, da bo sebe in družino preživljal v pisateljskem peresom. Vse iz partizanskega življenja. »Partizanska tematika«, je dejal Ivan Ribič, »me zanima in priteguje predvsem zato, ker smo

Z RAZSTAVE HENRYJA MOORA

HENRY MOORE: KRALJ IN KRALJICA

V Moderni galeriji v Ljubljani je pravkar odprta izredno zanimiva razstava kipov in risb angleškega kiparja H. Moora, nagajena beneške biennale. O njem bo v sredo, 25. t. m. ob 18 predaval v razstavnih prostorih ob spremljavi filma P. D. Thompson, ravnatelj The British Councila iz Zagreba.

RAZSTAVA OTROŠKIH RISB PROF. JANEZA VIDICA

V nedeljo, dne 22. t. m. je bila v Umetniški galeriji v Mariboru otvoritev razstave otroških risb učencev prof. Janeza Vidica. Gre za štirideset temper in olj na steklu ter osemdeset risb, po večini barvnih. Med razstavljenimi so tudi risbe Coh Jožice, ki je dobila v Tokiju nagrado za posebno uspešno otroško risbo. Na razstavi je torej prikazano dvoje: ustvarjenost mladoletnikov, za katero je v novejšem času toliko upravičenega zanimanja, pa tudi — posredno — učne metode učitelja, v tem primeru znanega slikarja in ilustratorja Janeza Vidica, ki si je uspešno prizadeval, da bi razvil ustvarjalne sposobnosti svojih učencev v Slovenski Bistrici. Razstavo prireja Društvo prijateljev mladine v Mariboru s sodelovanjem Umestnostne galerije.

B. R.

Hotel ROMAN VICKI BAUM Šangaj

»Ali bi stopila za hip na čist zrak?« je vprašal in takoj odprl vrata na majhno teraso. Pod njima je ležalo mesto, fantastično razpokano, z belimi, rdečimi, modrimi in zelenimi lučmi, z neskončnimi žarki žarometov, ki so švigali po reki, se upirali v nebes in spet obilnili prek džunk daljnjo obalo. Helen je položila roke na kamnitno ograjo in se zagledala v mesto pod seboj. Frankova roka je ležala malo dalje od njene, ne da bi bil tok prekinitven. »Ti si zaročen, Frank?« je vprašala čez nekaj časa. »Da,« je odgovoril. »Zaročen sem že dolgo. Moja nevesta pripe čež tri dni.« »Ali bi mi hotel kaj povedati o njej?« »Ruth je zelo brhka. Upam, da se boš seznanila z njo. Ima modre oči. Bolničarka je.« »Veselim se je.« »Ko bi bil vedel, kaj se bo zgodilo, ji ne bi bil dovolil priti prav zdaj. To je zelo neprimeren trenutek.« »Da?« je vprašala Helen.

»Da,« je odgovoril Frank. »Vsak čas utegne tu počiti. Saj nas že vezbajo za prostovoljno gardo. In sploh...« Potegnula je roko po ograji sebi in jo z velikim naporom poguma položila na njeno. »Lepo, da sva se seznanila,« je rekla Helen. V baru se je bil Bertie prerinil do pianista in zdaj je potrpežljivo čakal. »Ali bi trčili z meno?« je vprašal, ko je Kurta naposled zamenjal zamorec, ki je jel izblijati iz klavirja burne sinkope. »Pred polnočjo ne pijem, hvala,« je odgovoril Kurt. Bertie ni takoj vedel, kaj naj poreče na to. »Igrate imenitno,« je dejal naglo. »Ali ne bi prisledil?« Kurt je ošinil s pogledom njega, njegovo brezhibno obleko, zalite oči, lepi, mehki obraz z brezizraznimi in ošabnimi ustni. »Igram zelo slabo,« je dejal ozorno. Bertie je bil žalosten spričo tega cinizma. Prijel ga je pod roko in ga potegnul k mizici v kotu. »Tu je prijetno,« je rekel hitro. »Kaj hočete piti? Ah, saj res. Vi pred polnočjo ne pijete. V bistvu zelo pametno. Kaj sem hotel reči — nekaj vas moram vprašati.« Evgen, plačilni, napudran in gladko počesan, se je približal drsajočih korakov, ko da je plesišče ledeno. Pomežiknil je z enim očesom, ko je zagledal Kurta v družbi z bogatim Angležem. »Preden bova nadaljevala, bom pojasnil tri reči,« je dejal Kurt besno. »Nisem homoseksualec, ne morem vam priskrbeti mladostne deklice. Pa tudi koksa ne prodajam.« Bil je razdražen in nesrečen in rad bi se bil zapletel v prepri s komurkoli. Spričo ostrega odgovora je Bertie hlastnil po zraku. »Kaj pa naj pravzaprav pijem?« je vprašal z žalostnim glasom natakarja.

»Star konjak je dober za vsako priložnost,« mu je predlagal Evgen. »Imamo courvoiser 89, ki ga lahko mirne duše priporočam.« »Prinesite mi limonado,« je naročil Kurt. Evgen je oddrsel z gracioznostjo drsalca. »Jaz ne pijem, dobivam pa procenote od vsega, kar popijete vi,« je povedal Kurt trmoglavo. »Od vašega courvoisera 89 dobim najmanj sedem centov.« »Oh —« je dejal Bertie osuplo. »Prav pravite,« je nadaljeval Kurt. »Pravzaprav sem nekakšna zabavnica. Če je v baru premalo moških in če se posamez potujoče dame razvnamejo, jim moram biti na razpolago tudi kot priložnostni plesalec. Specialnost: tango in erotiko in brez nje. Za to pa ne sprejemam napitnine. Hoteli ste me nekaj vprašati, spoštovani gospod —?« »Za opij gre —« je spravil Bertie iz sebe. Kurtovi zenici sta se skrčili. »Opij?« je dejal. »In smem vprašati, zakaj se v tej zadevi obračate name? Zakaj ne vprašate svojega prijatelja, sira Kingsdaleja? Ali grofa Bodzienskega? Ali katerega koli gospoda iz vaše imenitne tolpe; vsi ti vedo o opiju več kakor jaz. Vsi ti vam lahko nudijo orgije v opiju, z dekleti in vsem, kar spada zraven. Jaz pa nočem o opiju ničesar vedeti.« Vtem ko je govoril, so mu drobne potne srage pokrile obraz. Bertie je vzletel iz žepa robec in se obrisal. Tudi njegova koža je zabilila postala vlažna. V dušku je popil konjak. Velika čaša je zavenketala tenko, ko je nesigurno postavil na mizico. »Kaj me ne razumete? Opij moram imeti — potrebujem ga —,« je rekel. »Zadim se zelo slabo,« je pripomnil ožno.

DNEVNE NOVICE

KONCERTI

Akademija za glasbo priredi v sredo, 25. maja ob 20 v veliki dvorani Slov. filharmonije koncertni večer. Nastopili bodo slušatelji iz oddelkov za solopetje, klavir in violino ter bodo izvajali dela: Beethovna, Grečaninova, Puccinija, Haydna, Bacha, Škerjanca, Debussyja, Brahmsa, Matičiča in Chopina. Vstopnice v Koncertni direktorij, Trg revolucije.

Zadnji koncert modrega abonmaja bo v petek, 27. maja v Filharmoniji. »Zagrebski solisti« z dirigentom Antoniem Janigrom bodo izvedli dela Corellija, Bacha, Hindemitha, Škerjanca in Mozarta. Sodelujeta čembalistka Li Stadelmann iz Münchena in violonist Stefano Passaggio. Neabonirani sedeži pri blagajni Filharmonije.

Glasbena šola, Moste, priredi javno produkcijo v torek, 24. maja ob 20 v dvorani Slovenske filharmonije.

GLEDALISCA

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

DRAMA
Torek, 24. maja ob 20: Miller: »Lov na čarovnice«. Izven. Gostovanje Beogradskega dramskega pozorišta. (V dramskem gledališču.)

Sreda, 25. maja ob 20: Dostojevski: »Zločin in kazensko«. Izven. Gostovanje Beogradskega dramskega pozorišta. (V dramskem gledališču.)

Četrtek, 26. maja ob 20: Sremac: »Pop Circa in pop Spirca«. Izven. Gostovanje Beogradskega dramskega pozorišta. (V dramskem gledališču.)

OPERA
Torek, 24. maja ob 20: Smetana: »Prodana nevesta«. Abonma red E.

Sreda, 25. maja ob 20: Donizetti: »Lucia Lammermoor«. Zaključena predstava za TBS.

Četrtek, 26. maja ob 20: Smetana: »Prodana nevesta«. Abonma red F.

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Torek, 24. maja ob 20: Plauti: »Dvojčka«. Abonma red Torek. Vstopnice so tudi v prodaji.

Sreda, 25. maja ob 20: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Abonma red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 26. maja ob 20: Križar: »Legende«. Gostovanje beogradskega dramskega gledališča.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE

Rožne lutke
Torek, 24. maja ob 8: Gostovanje v Ribnici;

ob 11: Gostovanje v Dolenji vasi pri Ribnici;

ob 16: Gostovanje v Kočevju.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE

Ljubljana, Mestni dom
Sreda, 25. maja ob 20: Bitenc: »Ugasle luči«. drama. Red A. Vstopnice so tudi v prodaji.

Četrtek, 26. maja ob 20: Schiller-Zupandič: »Marija Stuart«, tragedija. Izven.

V sredo, 25. maja ob 20 bo za red A ponovitev Bitenceve igrice »Ugasle luči« s Strukljevo in Hlebčem v glavnih vlogah. V četrtek, dne 26. maja ob 20 bodo ponovili Schillerjevo tragedijo »Marija Stuart« z gostjo Mihaelo Šaričovo v naslovni vlogi. Prodaja vstopnic v Mestnem domu od torika dalje, rezerviranje telefon št. 32-860.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE

Torek, 24. maja ob 20: Literarni večer Kranjskega akadem. društva.

Četrtek, 26. maja ob 18: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Red C in izven. Vstopnice so še na razpolago.

Petek, 27. maja ob 20: Igor Torkar: »Pisana žoga«. Red B in izven. Vstopnice so še na razpolago.

Antiperonosopoma služba

Poročilo za dne 23. maja
V soboto in nedeljo je nastopila precejšnja ohladiitev z razmeroma nizko srednjo dnevno temperaturo. Temperatura se je gibala med 7 in 8 stopinj Celzija; na Primorskem pa med 8 in 12 stopinj Celzija. Po vsej Sloveniji so bile padavine nevihtnega značaja. Največ dežja je padlo v Ajdovščini — 14 mm, neznatne pa so bile v Prekmurju.

Napovedi: Zaradi nizke temperature so ostale prilike o razvoju peronosopore neizpremenjene. Inkubacijska doba se je povsod podaljšala.

Kmetijski inštitut
Uprava hidrometeorološke službe.

VESTI IZ MARIBORA

Umetnostna galerija. — Razstava Grafike in monotipij Mihe Maleša. — Razstavljenih je 183 lesorezov, jedkanic, akvartov, suhih igel, litografij, litografur in barvane keramike. — Prijave za vodstvo skupinskih obiskov pošiljajte na telefon 25-45.

Razstava otroških risb učencev akademskega slikarja prof. Janca Vidca. — Razstavljenih je 120 risb, temper in olj na steklo. Sole, prirejane skupinske obiske. Razstava traja le do 31. maja. Galerija je zdaj odprta dnevno od 10-18.

Dežurna lekarna v torek, dne 24. maja 1955: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

Dežurna lekarna v sredo, dne 25. maja 1955: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

Od 9. ure zvečer pa do 6. ure zjutraj se izdajajo zdravila na zdravniške recepte, napisane istega dne ali noči. Lekarna Center je neprenehoma odprta od 7-19.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE
Torek, 24. maja ob 20: Rimski Korzakovi: »Seherzjada«. Krešimir Baranovič: »Srce iz lesta«. Premiera. Izven in za premierni abonma.

KINO
PARTIZAN: Ameriški barvni film: »Lahko je ljubiti«. Tednik. Predstave ob 15.30, 17.45 in 20.

UDARNIK: Francoski barvni film: »Moulin rouge«. Tednik. Predstava ob 15.30, 17.45 in 20.

LETNI KINO SOLA: Angleški film: »Izsiljevanje«. Tednik. Predstava ob 20.30.

POBBEŽJE: Angleški film: »Siziljevski«. Tednik. Predstava ob 19.

STUDENTI: Francoski barvni film: »Moulin rouge«. Tednik. Predstava ob 19.

CELJSKE VESTI
Ljudska univerza bo proslavila 60-letnico slovenske Moderne danes, v torek, 24. maja ob 20 v predavalnici na učiteljski s predavanjem: »Slovenska Moderna v slikarstvu«. Govoril bo prof. Jože Čurk. Skioptične slike. — Vljudno vabljeno!

MESTNO GLEDALIŠČE
Torek, 24. maja ob 20: M. Makeln: »Dež v pomladni noči«. Abonma red Torek in izven.

Četrtek, 26. maja ob 20: J. Javoršek: »Kriminalna zgodba«. Abonma red Četrtek in izven.

Petek, 27. maja ob 18: J. Javoršek: »Kriminalna zgodba«. — I. in II. solski abonma.

Sobota, 28. maja ob 20: Brecht: »Dobri človek iz Sečuana«. Gostovanje Beogradskega dramskega gledališča. Izven.

Nedelja, 29. maja ob 20: Sremac: »Pop Circa in pop Spirca«. Gostovanje Beogradskega dramskega gledališča. Izven.

Posebej opozarjamo občinstvo na gostovanje Beogradskega dramskega gledališča, ki bo gostovalo s svojimi najboljšimi deli te sezone.

KINO »UNION«

Marokanski film
»OTHELLO«

Tednik. Predstave ob 15, 17, 19 in 21. Danes zadnjokrat. — V glavni vlogi Orson Welles in Susanne Cloutier. Prodaja vstopnic od 9.30-11 in od 14 dalje.

KINO »KOMUNA«: Francoski film: »Vrag v telesu«. Tednik. Predstave ob 15, 17, 19, 15 in 21.30.

V glavni vlogi Gerard Philipe. Prodaja vstopnic od 9-11 in od 14 dalje.

KINO »SOCA«: Ameriški barvni film: »Lili«. Tednik. Predstave ob 15, 18 in 20.

V glavni vlogi Leslie Caron in Mel Ferrer.

KINO »LITOSTROJ«: Angleški film: »Zeleni šali«. Predstava ob 20. — Prodaja vstopnic uro pred pričetkom predstave. Danes zadnjokrat.

KINO »SLOGA«

Ameriški film
»Šampion«

Tednik. Predstave ob 15, 17 in 19. Na 21. Ob 10 uri matineja istega filma. V glavni vlogi Kirk Douglas in Ruth Roman. Prodaja vstopnic od 9.30-11 ter od 14 dalje, za matinejo pa od 8 dalje.

JESENICE: »RADIO«. Angleški film: »Povest naslovne strani«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«. Ameriški barvni film: »V vrtincu«. Predstava ob 18.

LETNI KINO »SVOBODA«: Ameriški barvni film: »Julij Cezar«. Predstava ob 20. V primeru slabega vremena predstava odpade.

CELJE: »UNION«. Ameriški film: »Možje«. Predstavi ob 18 in 20.

»DOM«. Nemški film: »Dvojčica«. Predstavi ob 18.15 in 20.15.

KRANJ: LETNI KINO »PARTIZAN«. Ameriški film: »Zenske prihajajo«. Predstava ob 20.

KINO »TRIGLAV«

ITALIJANSKI FILM
»KRIVIČNA OBSODBA«

Predstave ob 16, 18, 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Na programu samo tri dni. Dne 30. in 31. maja na programu film »BIOGRAFIJA MARSALA TITA«.

KINO »ŠIŠKA«

AMERIŠKI FILM
»Oženil sem čarovnico«

Predstave ob 16, 18, 20. Prodaja vstopnic od 14 dalje. Na programu samo tri dni. Dne 1. in 2. junija na programu film »BIOGRAFIJA MARSALA TITA«.

Zavod za rehabilitacijo invalidov v Ljubljani razpisuje naslednji mesti:

logopeda (govornega terapeuta) knjigovodje

Za logopeda se zahteva diploma filozofske fakultete ali višje pedagoške šole in znanje angleščine zaradi specializacije v inozemstvu. V poštev pridejo tudi osebe z večletno prakso pri delu z defektno mladino.

Za knjigovodjo se zahteva 5-letna praksa, po možnosti v zdravstvenih ustanovah in samostojnost v knjigovodskih poslih.

Za obe mesti je zagotovljena dopolnilna plača. Ponudbe pošlji do 10. junija na naslov: Zavod za rehabilitacijo invalidov LRS, Ljubljana, Vilharjeva cesta 33.

PODJETJE V GRADNJI

železarna »Boris Kidrič«

Nikšič

potrebuje

splošnega zdravnika

ZA ORGANIZACIJO AMBULANTE ŽELEZARNE IN ZA UPRAVLJANJE ZDRAVSTVENE SLUŽBE V ŽELEZARNI

Pogoji: Daljša praksa kot splošni zdravnik.

Plača po sporazumu. Komfortno stanovanje za poročnega ali samca zagotovljeno v novi zgradbi.

Ponudbe s krajšim življenjepisom in podatki o dosedanji zaposlitvi pošljite do 15. junija 1955.

465

Ugodno prodamo

2-tonski avto

v voznem stanju, znamke »FORD«, primeren za lokalne vožnje

Informacije daje

»SLIKOPLESK«, Maribor, Taborska 6

M-304

ZAHVALA

Vsem, ki ste počastili spomin mojega moža

MIRKA KUŠARJA

in mi pomagali ob njegovi boleznih in smrti, se iskreno zahvaljujem.

Zena MALCI KUŠAR

roj. Levlar

»FAGRAM« - tovarna gradbenih strojev - Smederevo

Nudimo z najugodnejšimi dostavnimi roki v tekočem letu naše znane in kvalitetne izdelke:

● ROTACIJSKA SITA Z DIESELOVIMI ALI ELEKTROMOTORJI

● ŠKROPILNICE S PROSTORNINO 500 LITROV

● DROBILCE KAMENJA Z DIESELOVIMI ALI ELEKTROMOTORJI

● KONZOLNA GRADBENA DVIGALA Z ELEKTROMOTORJI

● MESALCE ZA ASFALT Z DIESEL-MOTORJI

● RAZPRŠILCE ZA HLADNO EMULZIJO

Za vse naše izdelke dajemo enoletno garancijo za brezhibno delovanje, medtem ko so naše cene brez konkurence. — Za vsa obvestila vprašajte pismeno ali ustno prodajni oddelek tovarne v Smederevu, telefon 124 in 132.

»FAGRAM« — Smederevo

473

Srpska fabrika stakla v Paračinu

TELEFON 13

NUJNO POTREBUJE

600 m podzemnega kabla NKBA za 1 kW

premera 4 x 300 mm²

V POŠTEV PRIHAJA TUDI POSOJNINA Z DVOSEČNIM VRNITVENIM ROKOM (KO BO ŽE NAROČEN DOSPEL IZ INOZEMSTVA)

Prosimo lastnike takega kabla za sporočilo, da ga lahko takoj prevzamemo

473

IZŠEL JE NAJNOVEJŠE!

MOMCILA PEJOVICA IN RADOŠLAVA NIKETIČA

PRIROČNIK ZA INVESTITORJE

VSEBINA: I. Splošni pojmi o investicijah — II. Finansiranje investicij — III. Posojila za investicije — IV. Investitorjeva lastna sredstva — V. Uvozna oprema — VI. Kontrola banke — VII. Investicijski elaborati — VIII. Bančna evidenca — IX. Vračanje posojil — X, Priloge — Tabele za izračunavanje anuitet.

Priročnik je sestavljen po najnovjših predpisih in na poljuden način obravnava gradivo o investicijah.

Investitorji, gospodarske organizacije in ljudski odbori bodo našli v tem priročniku vse, kar jim je potrebno ob investiranju, naročanju projektov, sodelovanju na natečajih, izkoriščanju sredstev in odplačevanju posojil.

Prav tako bodo lahko koristno uporabili ta priročnik ekonomski in tehnični projektanti in poročevalci na revizijskih komisijah, kakor tudi ostali gospodarstveniki, ki se ukvarjajo z investicijami.

Cena 450 dinarjev

Izdaja v latinici!

IZVRŠUJEMO TUDI POSAMEZNA NAROČILA, SAMO PO POVZETJU ALI CE JE USTREZNI ZNESEK VNAPEJ PLAČAN V KORIST NAŠEGA TEKOČEGA RAČUNA 1031-T-582.

Knjigarnam dajemo pri vseh naših izdajah 15 % rabata!

Poštnina in odprema franco!

TE DNI IZIDE:

»Istorija i teorije knjigovodstva« dr. Radmile Teofanović

»Savezni društveni plan za 1955 godinu i propisi za njegovo izvršenje«

JUNJA LETOS BO IZŠLO:

»Devizno poslovanje« Miloša Sofrenovića in dr. Miodraga Mateića

»Zbirka propisa o putnim i selidbenim troškovima državnih službenika i radnika i službenika u privredii« s pojasnili Zivka Pevačevića

»Upravno pravo FLRJ« prof. dr. Ive Krbeka

VSE IZDAJE V LATINICI!

NAROČILA LAHKO POŠLJETE DIREKTNO NA NAS NASLOV ALI PREKO KRAJEVNIH KNJIGARN!

BIRO ZA IZRADU OBRAZACA

izdavačko-štoparsko preduzeće — BEOGRAD — Prizrenska ulica 6

Poštni predal 479 — Telefoni: 26-065 in 28-107 — Tekoči račun 1031-P-582

537

Let izdaja časopisno založniško podjetje »Ljudska pravica«. Ljubljana, Koptarjeva ulica 6/III, telefon št. 39-181 — Notranjepolitična — gospodarska rubrika telefon šte. 21-613 in kulturna rubrika telefon št. 21-837, Nazorjeva ulica 10/VI — Uprava: Koptarjeva ulica 2, telefon 39-181 — Telefon za naročnike in oglase 31-030 — Mesečna naročnina 250 din, za tujino 500 din — Tekoči račun pri NB 601-T-632, poštni predal 42 — Tisk tiskarne »Ljudske pravice« — Poštnina plačana v gotovini — Rokopisi se ne vračajo

Drobne ZANIMIVOSTI

Sladkorna bolezen napada otroke — V Avstriji je primerov sladkorne bolezni med otroki čedalje več. Samo na univerzitetni otroški kliniki na Dunaju jih je kakih 400. Zdravniki so zaskrbljeni. Kakor odrasle, zdravijo tudi otroke z dieto in insulinom. Da bi jim omogočili spremembo zraka, jih pošljejo letos kakih 50 na počitnice v gorske kraje, kjer bodo imeli dietično hrano in potrebno zdravniško nego.

Demobiliziran, ker je predebel — Angleški vojak drugega poziva Bill Moor,

ki je služil v garniziji na Malti, je bil demobiliziran, ker se je tako zredil, da tehtal 165 kg.

Čedalje več prometnih nesreč v Avstriji — V Avstriji je doseglo število prometnih nesreč v začetku maja rekord. Od 1. do 7. maja jih je bilo 1406. Smrtnih nesreč je bilo 32, poškodovano pa se je pri nesrečah 1041 ljudi. Največ nesreč so zakrivila pijani soferji.

Nov aparat za boj proti stepoti — Na sliki vidimo ameriška znanstvenika dr. Allana Stranda s tehnološkega inštituta v Illinoisu z njegovim aparatom čud-

nega imena: nepretrgoma registrirajoči adaptometer, fotometer in monohromator valovnih dolžin. Ta aparat uporablja za proučevanje učinka svetlobe in zatemnitve na posamezne dele človeškega telesa.

Uspel napad v Nišu leta 1941

Prebivalci Niša so se ob desetletnici osvoboditve spominjali dogodka, ki je poleti 1941 razgibal vse mesto in nagnal okupatorju v kosti toliko strahu, da se ga dolgo ni mogel otresti. Ko se je poleti 1941 v Srbiji razširila, so pripeljali Nemci v Niš še več čet. Tako je postal Niš že julija 1941 izhodišče za vse večje pohode nemških oboroženih sil proti partizanom. Toda hitlerjanci jim niso mogli do živoga. Nasprotno, partizani so v spopadih z njimi skoraj zmeraj zmagali in Nemci so se morali umakniti v garnizije. Za poraze so se maščevali golo-

rokemu ljudstvu, požigali so vasi, streljali talce in gonili ljudi v koncentracijska taborišča. Pri teh zločinih so se najbolj odlikovali hitlerjanski oficirji v Nišu.

Tedaj je komite KPS za niški okraj, ki je vodil boje na tem področju, naročil partizanskim enotam v okolici, naj uničijo te nacistične oficirje. To nalogo je prevzela Pasjaška partizanska četa in partizanske sile na področju Svrgljija. Prodrati v Niš seveda ni bilo mogoče, ker so imeli Nemci v njem močno garnizijo. Zato so se partizani odločili za drugo pot. Zvedeli so, da se zbira niški oficirji vsak večer v hotelu »Park«, ki so ga rekvirirali zase. Tam so bili na hrani in često so prirejali zabave. Zato je vodstvo določilo skupino partizanov, ki naj bi preoblečeni v kmečke ali meščanske obleke skrivaj prišli v mesto, napadli hotel in nemške oficirje uničili. Mesto pa je bilo strogo zastraženo in po njem so hodile nemške patrulje. Večja skupina partizanov bi torej bila v nevarnosti, da bi jo Nemci napadli. Zato so se partizani odločili za čim manjšo skupino, oboroženo z revolverji in bombami.

Poprej je bilo treba seveda vse dobro pregledati in zasnovati načrt. Ko je komandir partizanske čete vprašal borce, kdo pojde v Niš, so se javili vsi brez izjeme. Komandir pa je določil sedanjega polkovnika in narodnega heroja Aleksandra Vojinovića (Vojina) in Gavro Čeha, komandirja in komisarja udarnega voda. S seboj naj bi vzela še tri tovariše. Izbrali so najpogumnejše in take, ki so dob-

ro poznali mesto. Tako je bilo vse pripravljeno.

Dne 2. avgusta so prišli partizani skrivaj v Niš. S seboj so imeli 3 bombe. Nemški oficirji so bili zbrani zvečer v hotelu. Tedaj je Vojin vstopil skozi glavna vrata. Nemški stražar je stal za hotelom. Vojin je naglo odprl vrata. Hodnik je bil poln nemških plaščev; oficirji so imeli tu garderobo, v kateri pa ni bilo nikogar. Na nasprotni strani so bila vrata v veliko dvorano, polno nemških oficirjev. Vojin je udaril z bombami ob zid in jo vrgel v dvorano. Takoj za njo je vrgel še drugo. Nacisti niti opazili niso, da sta prileteli bombi. Zadoneli sta dve močni eksploziji, da se je stresel ves hotel. Vojin je planil iz hotela, pred katerim ni bilo nemških stražarjev. Na nasprotni strani je počilo več strelcev. Vojin je imel srečo, da ga Nemci niso zadeli. Na srečo so popravljali kanalizacijo v bližnji ulici, kar je Nemce zadržalo, da ga niso dohiteli. V hotelu je obležalo mrtvih kakih 16 nemških oficirjev.

Konstrukcija nove izložbene in športne dvorane v New Yorku se je te dni zrušila. Pri tem je bilo mnogo delavcev mrtvih, prav tako pa več težko poškodovanih, ker jih je zasulo več ton jekla in betona. — Dokončana zgradba bi bila vredna 20 milijonov dolarjev.

Sladkor ne škoduje otroškim zobem

Angleški svet za medicinske raziskave je ovrgel tezo, po kateri pretirano uživanje sladkorja zlasti pri otrocih pospešuje razvoj zobnega kamna. Svet se sklicuje pri tem na iskušnje s tremi skupinami otrok v Londonu, Liverpoolu in Sheffieldu, ki so jim dajali dve leti posebno hrano, sestavljeno večji del iz mleka, sadja in sočivja. Polovica otrok pa je dobivala tedenski dodatek 453 kg sladkorja. In pri teh otrocih niso mogli ugotoviti vidne razlike na zobeh.

Bunker proti atomskim bombam

Prvi pred atom. bombami varni bunker Zahodne Nemčije grade v Münchenu. Gre za velike podzemeljske blagajniške prostore ene izmed večjih Münchenskih bank. Bunker grade sredi mesta 8,5 m pod cesto v talni vodi. Njegove armirane betonske stene in strop bodo debele 3 m in v njej bo prostora približno za 1000 ljudi.

Chessmana bodo usmrtili

Ze sedem let na smrt obsojena Caryla Chessmana bodo 15. julija usmrtili. Za njegovo ime je zvedel svet, ko je izšla knjiga, v kateri opisuje življenje v jetniški celici. Pod raznimi prevezami je večkrat vložil prošnjo za pomilostitev in tako zavlačeval smrtno kazen celih 7 let.

Mumijo faraona Zosera išče

Egiptovski arheolog Goneim se zmeraj upa, da bo našel v stopničasti piramidi v Sakkari mumijo njenega graditelja. Iz napisov v 4800 let stari piramidi je videti, da se je imenoval njen graditelj, ko je zasedel prestol, Sekhem Khet. Za »življenje« po smrti pa si je izbral ime Zoser. Strokovnjaki na podlagi faraonskega registra domnevajo, da je stopničasta piramida grobnica faraona, ki je sledil v tretji dinastiji Zoseru I., v registru pa je označen kot Zoser II. Vladal je baje šest let v gorah in spodnji kraljevini (v Egiptu).

Goneim je bil zelo razočaran, ko je našel krasen alabastrski sarkofag v eni izmed grobnic piramide pra-

Mnoge tovarne v inozemstvu preizkušajo razne naprave za zmanjšanje hrupa, ki ga povzročajo stroji. — Na sliki vidite enega izmed konstruktorjev strojev za zmanjšanje hrupa, ki preizkusa ropot strojev v posebni sobi, obloženi s stekleno opebo, ki ne propušča zunanega hrupa.

Jok in smeh koristita zdravju

pravijo nekateri ameriški in francoski zdravniki

Ameriški medicinci so se že pred leti ugodno izrazili o blagodejnem, zdravje pospešujočem učinku jokanja. Zdj se se tudi francoski zdravniki obrnili na moške in pravijo, naj jokajo, kadarkoli

dogodi in vzgojitelji že v zgodnji mladosti dopovedujejo, da jok ni možat, pa »požirajo« svoja razočaranja, svoje krize in težave in njihov železni sistem trpi pri tem veliko škodo.

V starih časih so moški često in mnogo jokali. Takrat sploh niso poznali pravila, da »moški ne jokac. V Homerjevih delih beremo, da so moški jokali celo iz strahu. Zagovorniki moškega joka se sklicujejo na to, da »civilizacijske bolezni« mnogo manj napadajo vesele, dobrodušne in takšne moške, ki prenašajo udare cusede s filozofsko hladnokrvnostjo, kakor pa čemerne, potrte in jeznorite. Na eni strani ima zdravje v dobri volji in prešernem smehu zelo dobrega pomočnika, na drugi pa so solze v bridkosti in žalosti zelo važno zaščitno sredstvo.

Zato pravijo napredni zdravniki in psihologi: »Smejte se in jokajte, če ste razpoloženi za to. V sproščenem, prešernem smehu in blagodejnem joku vidijo

za moške tudi edino možnost, da si ohranijo zdravje. Zato naj bi se moški ne sramovali jokati ob pretresljivih filmskih ali gledaliških predstavah, pa tudi ob vsaki drugi priložnosti, ko čutijo potrebo po joku, pa zadržujejo solze, ker menijo, da jokati ni možato.

TARIFA
Bill Handkerchief sklene vreči se v vrtnice sovražnih žibljenskih sil. Skratka, Bill se vpiše na visoko solo, oddaljeno dve uri od svojega rojstnega kraja. Billu se zdi ta visoka sola sijajna. Tem sijajnosti, ker studira na njej tudi dekletje imenom Suzana, ki mu menda strastno vrača nežno snubeča čustva. Tako se sestane Bill in Suzana kadarkoli in kjerkoli te moreta, in to storita tem laže, ker stanujeta študentje in študentke pod isto streho.

Mesto bodočnosti

Londonski arhitekt Anstey je predaval o mestu bodočnosti. Poslušalce je seznanil z novo teorijo o graditvi mest. Po njegovem mnenju bo sestavljeno mesto bodočnosti iz treh plasti. Tovarne in trgovine bodo pod zemljo, seveda z velikimi napravami za ohlajanje oziroma ogrevanje. To bo spodnja plast. Tudi blagovni promet in poslovno življenje se bosta davjala v tem spodnjem nadstropju. Stanovanja, uradi in kulturne ustanove bodo plavali 30 m nad zemljo. Površina zemlje, srednje nadstropje, pa bo en sam vrt z gostim omrežjem cest in poti. Tu se bo razvijal običajni mestni promet.

Glavno je zaslužek

Slikovito mesto Lausanne ob Zenevskem jezeru naj bi doletela čast, da bi se sestali v njem najvišji predstavniki štirih velesil. Mesto se je obrnilo na pristojni kanton s prošnjo, ki naj bi jo sporočil zvezni vladi. Ta želja je razumljiva, saj si obeta mesto od morebitne konference lepe dohodka. Mesto Montreux na vzhodnem koncu jezera pa se je postavilo na drugačno stališče. Predstavniki štirih velesil naj bi se odločili za dan konferenčne pred prvo polovico julija. Pozneje je namreč tujski promet v tem mestu že tako živahen, da bi za delegacije štirih velesil v njem ne bilo prostora. Mestni svet pravi: »Prvo in glavno je zaslužek. Tujci prihajajo k nam redno, veliki štirje pa ne; saj ne moremo vreči na stotine tujcev v jezero.«

»Pridi, drevi k meni,« mu šepne Suzana.
»Pridem!« dihne Bill.
Ko pa hoče smukniti z mehikmi podplatki po stopnicah, ga nenadoma zgrabi krepka roka. »He!« krikuje ravnatelj, »kam pa, fant moj!«
Bill Handkerchief zardi in pošepne Suzanino ime.
»Gromska strela!« zarohni ravnatelj, »kaj niste brali hisnega reda? Obiski drugega spola so studentom in študentkam strogo prepovedani. Tokrat, fant moj, boste plačali dola globe. Če bi vas zasacil še enkrat, boste plačali dva! Tretje tri dolarje in tako dalje...«
Tedaj Bill Handkerchief globoko vzdihne in vpraša skromno: »Gospod ravnatelj, koliko pa bi zahtevali za letni abonma?«

»Tu je solata: jajca sem pa zakopal na vrtu, ker smrde.«

Najhitrejši računski stroj

Angleški radio bo uporabil v večernih oddajah na dan volitev elektronski računski stroj znanke Beuce. Stroj sestavlja in deli statistične podatke, pokaže sproti trenutno stanje in vse drugo, kar je potrebno ure do ure za natančni pregled o poteku volitev. Težavnejša je njegova naloga, ko je treba napovedati, kakšen bo izid volitev. Zato je treba izračunati premik na desno in na levo v vsakem volilnem okraju in primerjati te podatke z izidom volitev leta 1951. Deuce je najhitrejši elektronski računski stroj na svetu. Za posamezno napoved potrebuje približno 30 sekund. Čim več podatkov dobi, tem hitreje in natančneje napove izid.

»Halo, ali so tam gasilci? Kakšne načrte imate vi danes dopoldne?«

SONCNA OBALA

PIŠE: GUSTAV GUZEJ
RIŠE: MILAN BIZOVICAR

28. Šotor je ležal podrt, na vhodnem delu pa je bila na njen velika voja. Veter jo je odlomil z orjaške buke. »Kaj je s fanti?« je šinilo vsem trem skozi možgane. Naglo so zvekli vojo na stran. Mislili so, da bodo iz šotora pogledale krvave glave. Dvignili so šotorko. Najprej je skočil pokonci Mirko: »Tako sem vpil, pa me niste slišali.« »Se je komu kaj zgodilo?« je v odgovor vpraševal Pavle. Mirko je pokazal na fanta poleg sebe: »Ta stoka, da ga roka sila boli.« Pavle je potipal; kost je bila cela.

29. Hitro so spravili vse predmete v so-sednji šotor. Dva sta šla s Pavlotom, Mirko pa je stisnil v Miho v šotor. Dolgo je še pripovedoval, kako je bilo. Veter je potrgal stranske klino, potem pa odlomil vojo, ki je padla na šotor tako, da niso mogli iz njega. K sreči pa so vrvi prestregle glavni udarec. Ko je prvo sonce zjutraj pozlatilo Sončno obalo, je bil vsenaokoli razlit prijeten mir zgodnjega jutra. Poletno nebo je bilo tako čisto, kot da se ni čezeni nikoli podila trunca težkih, neurij željnih oblakov.

30. Dožurni si je skoraj izpihal pljuča, mokra drva niso hotela goreti. »Tako no bo šlo,« mu je kazal Pavle in lupil bukovo vojo ter jo potem razcepil na drobne treske. Izpad tabora se je kmalu začel sukati droben stebel dima. »Ta noč je bila neprijetna, a tudi poučna,« je na jutranjem zboru govoril Pavle. Kdor je šotor dobro postavil, mu veter ni mogel do živoga, vi ste bili pa za lenobo kaznovani,« je pokazal na Mirka in sotovariše. »Pohvalo pa zasluži Miha. Dober tovariš si!« mu je segel v roko. Rado, se je ob tej pohvali namrdnil in pogledal stran.